

හරිත ගම්මාන සංවර්ධනය

විසඳුම් සහ ක්‍රියාකාරකම්

ව්‍යාපෘතිය: Evidence Based Advocacy for Low Carbon Pro poor Sustainable Eco Village Development in South Asia : 2015- 2017

මූල ප්‍රතිපාදන:

කලාපීය සම්බන්ධීකරණය:

සංවිධානයේ පසුබිම

ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමය
Integrated Development Association (IDEA)

විකල්ප තිරසාර බලශක්ති ප්‍රවේදයන් ග්‍රාමීය ජනතාවට හඳුන්වාදීම පෙරදැරිකොටගෙන 1990 වර්ෂයේ බිහිකරන ලද ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමය, ලාභ නොලබන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් ලෙස රජයේ ලියාපදිංචි කර පවත්වාගෙන යනු ලබයි. IDEA ආයතනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණය, සංවර්ධනය සහ සංරක්ෂණය සඳහා සක්‍රීය දායකත්වයක් දීම තුළින් තිරසාර සංවර්ධනයට උර දීමය. මෙම ආයතනය, ගෙවුණු විසිපස් වසරක් පුරාවට ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ බලශක්ති අවශ්‍යතා සපුරාලමින්, ග්‍රාමීය තිරසාර සංවර්ධනයෙහිලා සම්මානනීය මෙහෙවරක් කල ආයතනයක් ලෙස හැඳින්වීමට පුළුවන.

සංවිධානයේ දැක්ම හා මෙහෙවර

ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමයේ ආයතනය වන්නේ මිනිසුන් හා පරිසරය අතර සහජීවනයක් ඇති කිරීම සහ සමාජයේ සියළු ජන කොටස්වලට තම ජීවිතය පිළිබඳ මනා පාලනයක් ඇති කර ගැනීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණය දියුණු කිරීමට හා පරිහරණයට මනා හැකියාවක් ලබාදීම මඟින් තිරසාර සංවර්ධනයට දායක වීමයි.

සංවිධානයේ ව්‍යුහය

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් ගනු ලබන තීරණයන්ට අනුකූලව විධායක අධ්‍යක්ෂකගේ අධීක්ෂණය හා වැඩසටහන් අධ්‍යක්ෂකගේ මෙහෙයවීම අනුව ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකාරකයින් හරහා ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් මඟින් ක්ෂේත්‍ර කටයුතු හා අනෙකුත් සියළු කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

ආයතනයේ ප්‍රමුඛ නිපුණතා ක්ෂේත්‍රයන්

- ජෛව ස්කන්ධ බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයන්
- පරිසර සංරක්ෂණය
- පුනර්ජනනීය බලක්තිය
- ජෛව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සහ පාරිසරික කෘෂිකර්මාන්තය
- දේශගුණික විපර්යාස හා ඊට අනුගත විය හැකි ක්‍රමෝපායන් පිළිබඳ උපදේශනය හා පුහුණුව

සම්මාන සහ ඇගයීම්

- 2015 වර්ෂයේදී පවත්වන ලද ශ්‍රී ලංකා ජාතික බලශක්ති කාර්යක්ෂමතා සම්මාන උළලේදී, ජීවිතයට එක් වරක් පමණක් පිරිනැමෙන “රක්ත ජීවල සම්මානය” ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමයේ අධ්‍යක්ෂ ආර්.ඇම්. අමරසේකර මහතාට, අතිගරු ජනාධිපතිතුමා අතින් පිරිනැමිණි.
- 2007 ලෝක පවිත්‍ර බලශක්ති සම්මාන උළලේදී, ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමය විසින් මෙහෙයවන ලද “වැඩි දියුණු කරන ලද කාර්යක්ෂම දුර උඳුන් ව්‍යාපෘතිය” සාර්ථකම බලශක්ති ව්‍යාපෘතියක් ලෙස නිර්දේශ වීම.

ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමයේ විධායක අධ්‍යක්ෂ ආර්.එම්. අමරසේකර මහතාගේ පණිවිඩය

මෑත කාලයේදී ඇතිවුණු ආපදා තත්ත්වයන් නිසා දේශගුණික විපර්යාසයන් ගැන බොහෝ දෙනෙකුගේ අවධානය යොමු වී ඇති බව නිසැකය. කෙසේ වෙතත් මේ පිළිබඳව ඇතිවිය හැකි භයානක තත්ත්වයන් පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් හෝ කැපවීමක් බොහෝ දෙනා ඇතර නැති බව පෙනේ. විමෙන්ම ගෝලීයකරණ සහ තිරසාර සංවර්ධනය යන පරස්පර විරෝධී සංකල්පවලට මැදවීම නිසා පැහැදිලි ප්‍රතිපත්තියකට රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික වශයෙන්ද අවතීර්ණ වී නොමැති හේතුවෙන් දෙපැත්තට කඩ ඇදීමේ සහ වචනවලට සීමා වීමේ ස්වභාවයක් දක්නට ලැබේ.

දේශගුණික විපර්යාසයන්වලට පාදක වී ඇති ගෝලීය උණුසුම්කරණය ක්‍රියාවලිය හුදෙක් ධනවත් රටවල් පසුගිය ශතකයක් වන කාලයක් තුළ සංවර්ධනය මුඛාවෙන් දියත් කල අධික සම්පත් යොදාගත් අති ධාවන, අධි පරිභෝජනවාදී සමාජ සහ නිෂ්පාදන රටාවක් නිසා වායුගෝලයට හිකුත්වන අධික හරිත වායු විමෝචනය හේතුවෙන් නිර්මාණය වූ විනාශකාරී ප්‍රතිඵලයකි. මෙයට අප වැනි දියුණුවල රටවල් කොහෙත්ම දායක වී නැතත් එම හේතුවෙන් ඇති වූ මේ භයානක ආපදාවන්ට අපටද එක ලෙස මුහුණ දීමට සිදුවේ. සෞඛ්‍යමය පීඩනයට පත් කිරීම නිසා ඇතිවන මෙවැනි ආපදාවන්ට සෞඛ්‍යමය කිසිම සහනයක් හෝ විසඳුමක් අපට ලබා නොදේ. මෙයත් ගැලවීමට හෝ සහනයක් ලැබීමට නම් අපට ඇති එකම විසඳුම, මෙතෙක් කල් ධනවත් රටවල් යොදාගත් ගෝලීයකරණ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියෙන් මිදී සෞඛ්‍යමයට අනුකූල පරිසර හිතකාමී පුනර්ජනනීය සම්පත් යොදාගත හැකි ස්වයං සුරක්ෂිතභාවය රැක ගැනීමට වඩාත් නැඹුරු වූ තිරසාර සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයකට යොමු වීමය. මෙවැනි සැලැස්මක් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක විය යුතු අතර, එයට ප්‍රජා සහභාගීත්වය සහ අපේ මුතුන්මිත්තන් යොදාගත් ගොවිතැන් සහ වෙනත් ක්‍රම සම විධි මෙන්ම සරල ජීවන රටාව පිළිබඳ අවබෝධයක් තිබීම වැදගත් වේ.

ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමය (අයිඩීයා ආයතනය) දැනට මෙවැනි වැඩ පිළිවෙලක් අරඹා සංවිධානය, ආදාල ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමන් සහ ප්‍රජා සහභාගීත්වයෙන්, නියාමක හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුමක් ලෙස මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය තුළ දියත් කර ඇත. එය දේශගුණික විපර්යාසයන් අවම කිරීමට ප්‍රජා සහභාගීත්වය ලබා ගත හැකි ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතියක් වනු ඇත.

විමෙන්ම පසුගිය වසර 25ක කාලය තුළ දිවයින පුරා කාර්යක්ෂම “අනගි” දර උළුන් මිලියන 4.5ක් පමණ නිෂ්පාදනයට දායක වීමෙන් දර ටොල් මිලියන 2.3ක්, කාබන් ඩයොක්සයිඩ් ටොන් 2.3ක් මෙන්ම කාන්තාවන්ගේ පිසීමේ කාලය එක උළුනකට දිනකට විනාඩි 45 පමණ ඉතිරි කර ඇත. උළුන් නිෂ්පාදනයෙන් සහ අලෙවියෙන් දේශීය ආර්ථිකයට එක් වසරකට රුපියල් මිලියන 80ක ආදායමක් ලබා ගැනීමට දායකවී ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය දිවයින තුළ ඉතා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වන තිරසාර ඒකාබද්ධ සංවර්ධන වැඩසටහනක් ලෙස ගෝලීය අවධානයට පාත්‍රවී ඇත.

මීට අමතරව ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමය, තිරසාර සංවර්ධනයට දායක වන ග්‍රාමීය බලශක්ති සහ පරිසර සංරක්ෂණ වැඩසටහන් රාශියක් දියත් කිරීම සහ තිරසාර බලශක්ති ජනනාව වෙත ගෙන ඒම වෙනුවෙන් 2007 වර්ෂයේදී ගෝලීය පවිත්‍ර බලශක්ති සම්මානයට නම යෝජනා වූ අතර, 2015 තිරසාර බලශක්ති කාර්යක්ෂම ජනාධිපත් සම්මානයෙන්ද පිදුම් ලැබීය. 1990 මහනුවර පිහිටි වූ ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සංගමයේ දැක්ම සහ මෙහෙවර වූයේ “මිනිසුන් සහ පරිසරය අතර සහජීවයනක් ඇති කිරීම සහ සමාජයේ සියළු ජන කොටස්වලට තමාගේ ජීවිතය පිළිබඳ මනා පාලනයක් ඇතිකර ගැනීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණය දියුණු කිරීමට හා පරිහරණයට හැකියාවක් ලබා දීම මඟින් තිරසාර සංවර්ධනයට දායක වීමයි”.

මෙම මෙහෙවර පරිපූර්ණ කරගැනීම අපගේ වෑයම නිසා පමණක්ම නොව ඊට ප්‍රතිපාදන ලබා දුන් ආයතන සහ දිවයිනේ විවිධ ප්‍රජා මූලික සංවර්ධන රාශියකගේ සහභාගීත්වය සහ ලබා දුන් මඟ පෙන්වීම අපගේ සාර්ථකත්වයේ ප්‍රධාන ශක්තිය වූ බව ඉතා යටහත්ව කිය යුතුය. තිරසාර සංවර්ධනය කරා යන මෙම ගමන සාර්ථක කර ගැනීමට නම් සංවර්ධන ආකල්ප පමණක්ම නොව ගුණ වගාවෙන් සංකලනයක් විය යුතු බව අවධාරණය කරමින් ඔම සියළු දෙනාටම සුභ අනාගතයක් වේවායු ප්‍රාර්ථනා කරමි. අපි අසාර්ථක වුවහොත් අනාගත පරපුර අපහට සාප කරනු ඇත.

දුමිඳු හේරත්. හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කළමනාකාර

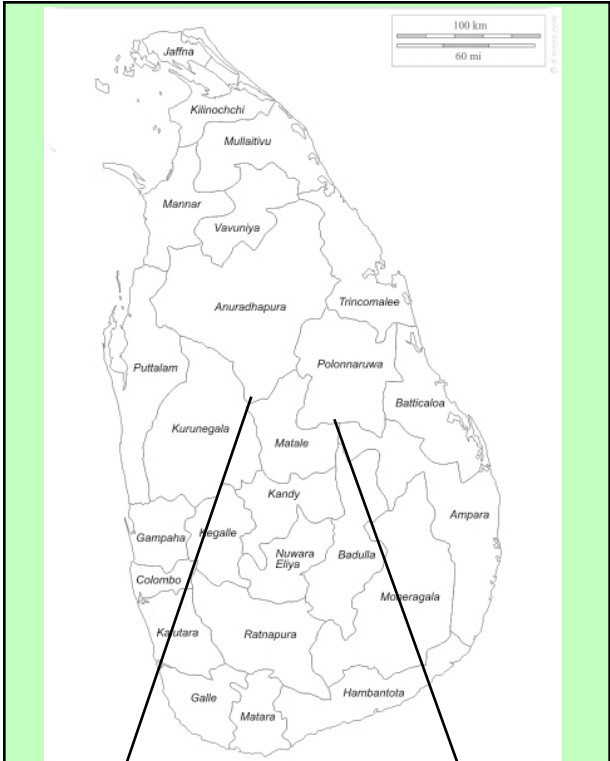
ග්‍රාමීය තිරසාර සංවර්ධනයක් උදෙසා උපයෝගී කරගත හැකි සරල අඩු වියදම්, පරිසර හිතකාමී විවිධවූත් තාක්ෂණික විසඳුම් හා දැනුව, දේශීය වශයෙන් විවිධ පාර්ශවකරුවන් අතරේ සංසරණය වුවද, ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා එකී දැනුම හා තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් ගලා යෑමේ හිඟකමක් දක්නට ඇත. තවද ග්‍රාමීය වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් හා විසඳුම්, එක් එක් ක්ෂේත්‍රයන්ට ලඟා වීමක් පෙන්නුම් කරයි. මෙවැනි වාතාවරණයක් උඩ වඩා ඵලදායී ග්‍රාමීය සංවර්ධනයක් උදෙසා, ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ආවරණය වන පරිදි සරල, හා ග්‍රාමීය ආර්ථිකයට උචිත විසඳුම් කැටයක ඒකාබද්ධ සංවර්ධන ප්‍රවේශයක අවශ්‍යතාව ඉතාම පැහැදිලිය. තවද දේශගුණික විපර්යාසවල අහිතකර බලපෑම් හමුවේ, ඊට අනුහුරු වීම හරහා ග්‍රාමීය ප්‍රජාවට එය හැකි බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විසඳුම් හා ඔවුන්ගේ ධාරිතා වර්ධනයද කාලීන වශයෙන් අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන වැසඳිනන එකී සංවර්ධන අවශ්‍යතාවයන්ට ඔබ්බ විසඳුමක් වන අතරම, එය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සාක්ෂි කිහිපයක් මෙම ප්‍රකාශනයෙන් ඉතිරිපත් වී ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ සියළුම වැඩසටහන් සඳහා රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන්ගේ නොමද දායකත්වය ලැබීමද ප්‍රශංසාවට කරුණකි. තවද එමඟින් හරිත ග්‍රාම විසඳුම් අනෙක් වසම්වලද ප්‍රවලික කිරීමට එය රුකුලක් වනු ඇත. හරිත ග්‍රාම විසඳුම්වල සාර්ථකත්වය සැලකිල්ලට ගත්කළ, ජාතික සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයට ඉවහල් විය හැකි විසඳුමක් ලෙස හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන වැඩසටහන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිදායකත්වයේ පාර්ශවකරුවන්ගේ අවධානයට යොමු යුතුම විසඳුමකි.

හරිත ගම්මාන සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතිය

දකුණු ආසියාවේ අවම කාබන් තිරසාර හරිත ග්‍රාම සංවර්ධනය සඳහා සාක්ෂි පදනම් කරගත් උපදේශන ව්‍යාපෘතිය (2015 - 2017)

Evidence Based Advocacy for Low Carbon Pro poor Sustainable Eco Village Development in South Asia: 2015-2017

හරිත ග්‍රාම සංකල්පය

පරිසර හිතකාමී හා පුනර්ජනනීය සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් තලින් වඩා සෞඛ්‍ය සම්පන්න වූත්, සමාජීය, ආර්ථිකමය, ආධාත්මීය වශයෙන් උසස් වූත් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවකට මඟ විවර කළහැකි, පාරිසරික හා දේශගුණික වෙනස්වීම් හමුවේ ඊට ඔරොත්තු දීමට සහ අනුගත වීමට හැකියාව ඇති, තිරසාර වූ ගම්මානයක් හරිත ගම්මානයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

- මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය**
- වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වන ගම්මාන:**
- පල්ලේපොල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය:**
- ගලහිටියාගම, දළුපොතගම
- නාලල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය:**
- හපුගස්සය

2.1 සංකල්පය

හරිත ගම්මාන සංවර්ධන සංකල්පය, ග්‍රාමීය මට්ටමට උචිත, විශදුම් අධික නොවන, පුනර්ජනනීය බලශක්ති තාක්ෂණය (RET) ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ දේශගුණික විපර්යාස සඳහා හැඩගැසීමට හා අඩු කිරීම සඳහා හැකියාව වර්ධනය කිරීමත් සහසම්බන්ධ කරගනී. එය දේශගුණ විපර්යාසයට මුහුණ පෑමේදී ඒවාට ඔරොත්තු දීම සඳහා මෙවලම් ලබා දෙන අතරම, නිර්මාණකරණයේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ප්‍රජා සාමාජිකයින් ගැඹුරින්ම සහභාගී කරගනිමින් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ගනී. හරිත ගම්මාන සංවර්ධනය (RED) වනාහී සංවර්ධනයට අවධානය යොමු වූ, පවත්නා ගම්මානයේ අඩු කාබන් ක්‍රියාවන්හි නියුතු ප්‍රජාවන් බිහි කිරීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකි. මෙම භාවිතයන් ගොනුවට ගෘහ පරිමාවේ ජීව වායු ජනකයන්, දුම් රහිත උදුන්, සූර්ය බලශක්ති තාක්ෂණය, විදුලිය නිෂ්පාදනය සඳහා ජල මෝල, ග්‍රාමීය විදුලි සැපයුම සඳහා වන ක්ෂුද්‍ර ජල විදුලි පද්ධති, සූර්ය බල විශලනයන් වැනි, පාලනයට හා අඩු කිරීමට උපයෝගී කරගනු ලබන තාක්ෂණයන් ඇතුළත් වේ. මීට අමතරව කාබනික ගොවිතැන, වැසි ජල රැස් කිරීම, හයිඩ්‍රොලික් රැම් පොම්ප වැනි ජලය එසවීමේ ක්‍රම වැනි අනුවර්තන තාක්ෂණයන් සහ වෙනත් විසඳුම් ද ඇතුළත් වේ.

මෙම ආකෘතියේදී ගම්මාන කේන්ද්‍ර කරගැනීම සඳහා මූල කාරණය වන්නේ ඒවා නිවස්න වන්නේ දකුණු ආසියාතික කලාපයෙහි සමහර ඉතා දිළිඳු ජනතාවට පමණක් නොව ජනගහණයෙන් බහුතරයක් වන නිසාත්ය. තවද මෙම ජනතාවගේ සමහරෙක් කලාපයට ආවේණික ආර්ථික, තොරතුරු සහ සමාජ ව්‍යසනයක හා භූගෝලීය පිහිටීම සංයෝජනයක් හේතුවෙන් අත්විඳීමට සිදුවිය හැකි දේශගුණය මැදහත් වූ අවදානම්වලට ඉතා පහසුවෙන් ලක්විය හැකි වූවන්ද වන්නේය. සාමාන්‍යයෙන් ජාතික සහ උප කලාපීය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ කෙළවරකට දමා ඇති ග්‍රාමීය ප්‍රජාව, වේගයෙන් සකස්වන, විනමුදු සුළුවෙන් තේරුම්ගෙන ඇති දේශගුණික විපර්යාසයන් සහ විමර්ශන ඔවුන්ගේ ඉඩකඩම්වලට සහ ජීවනෝපායන් මත ඇති වන්නාවූ බලපෑම්වලට සාර්ථකව මුහුණදීම සඳහා සන්නද්ධව නොමැත. අනුවර්තනයට සහ අවම කිරීම සඳහා සංදර්භානුගතව සුදුසු, කුඩා පරිමාණ නව සොයා ගැනීම් සංකල්පය ගෙනහැර දැක්වීම සඳහා ද ග්‍රාමීය ප්‍රජාව ඉතා යෝග්‍යය. ජාත්‍යන්තර හා ජාතික ප්‍රතිපත්තින් ඔවුන්ගේ අවධානය වායු විමෝචනය අඩු කිරීම සඳහා යොමු කර ඇත. විනමුදු ග්‍රාමීය ප්‍රජාව, වර්තමානයේ ඉතා අඩු ඒකපුද්ගල වායු විමෝචන ප්‍රමාණයක් සහිතය. ඒ හේතුවෙන් පවත්නා වායු විමෝචන මට්ටම පාලනය කර අඩු කිරීම පමණක්ම පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම ඔවුන්ට කල්පිත නොවේ. අඩු කාබන් අනාගතයක් සඳහා සැලසුම් කිරීම ඉතා වැදගත්ය. කලාපය තුළ නිත්‍ය ලෙස හානි වූ පරිසර පද්ධති සහ කාලගුණ වක්‍ර හමුවේ අනුවර්තනය වීම වැඩි වර්ධනය වූ වැදගත්කමක් අත්කරගෙන ඇත.

2.2 වැදගත්කම

අඩු කාබන් සහ සියල්ල ඇතුළත් වූ සංවර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා වැදගත් විසඳුම්

හරිත ගම්මාන සංවර්ධනය පිළිබඳව වසර 15ක් ඉක්මවා ගිය පළපුරුද්දක් අප සතුව ඇත. මෙම සංකල්පය තහවුරු කිරීමට අදාල සියළු විස්තර අඩංගු ලිඛිත සාක්ෂි සම්පාදනය කළ සංග්‍රහයක් අප සතුව ඇත. මෙය පළමුව ඉන්දියාවේ සහ දැන් බංග්ලාදේශය, නේපාලය සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළදීද හරිත ගම්මාන සංවර්ධනය පිළිබඳව අපගේ ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් මත පදනම්ව සම්පාදනය වූවකි.

මෙම ව්‍යාපෘති, පෘථල සමාජ ආර්ථිකමය සම ප්‍රතිලාභ සහිත බවට ඔප්පු වී ඇති පූර්ණ හරිත සංවර්ධන විසඳුම් ප්‍රතිඵලය ලෙස ලබා ඇත. ඒවායෙහි ප්‍රතිලාභ පහත සඳහන් පරිදි වේ. ඔප්පුකර ඇති පූර්ණ හරිත සංවර්ධන විසඳුම්, පෘථල සමාජ, ආර්ථිකමය සම ප්‍රතිලාභ මල්වල ගැන්වීමට හේතුවී ඇත. ඒවායෙහි ප්‍රතිලාභ පහත සඳහන් පරිදි වේ.

සැබෑ ලොව උපයෝගීතාවය සහ තහවුරුකරණය: නව භූමිභාගවල අත්හදා බැලීම් ජනාවාස තෝරා ගැනීම වෙනුවට පවතින ගම්මාන සහ ග්‍රාමීය ජනාවාස තෝරා ගැනීම හේතුවෙන් හරිත ගම්මාන සංවර්ධන (EVD) සංකල්පයෙහි සැබෑ ලොව ශක්‍යතාව ඔප්පු කළ හැක. EVD ව්‍යාපෘති ගම්මාන ප්‍රජා සාමාජිකයින් සමඟ අනෙක් තරු ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමේදී වටිනා දර්ශන හා ප්‍රතිචාරයන් දායක කොට ඇත. ගැටළු විසඳීම සඳහා මෙම මූලයේ සිට ඉහළට වූ ප්‍රවේශය ප්‍රජාවගේ සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් සහ සාම්ප්‍රදායට ගරු කරනු ලබන අතර ප්‍රජාවගේ පිළිගැනීම් සඳහා ද දායක වේ. තාක්ෂණයක ක්‍රියාකාරීත්වය නිරීක්ෂණයෙන් පසුව එම තාක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඔවුන් උත්සුක වන බව ඔප්පු වී ඇත. මූලික විභවය සලකා බැලීමේදී, දකුණු ආසියා කලාපයෙහි මිලියන සංඛ්‍යාත කුඩා, මධ්‍යම හා විශාල ගම්මානයන්හි ගම්න් ගමට මෙම සංකල්පය විසරණය කිරීමේ බලවත් විභවයක් ඇති බව පෙනේ. එක් ග්‍රාමීය මට්ටමේ මැදිහත් වීමක් ක්‍රියාත්මක කොට සාර්ථකයැයි අත්දැකීමට, අනෙකුත් ගම්මානවලට ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවනට අනුගත වෙමින් අනුකරණය කළ හැකි,

පුහුණු කිරීමේ සහ පැහැදිලි කිරීමේ ඒකකයක් ලෙස විය යොදා ගතහැකි වනු ඇත. මෙලෙස තාක්ෂණය විසර්ණය කිරීමෙහිලා ජාතික හා ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, කෘෂිකාර්මික හා ග්‍රාමීය විශ්වවිද්‍යාල, මූල්‍ය ආයතන (විශේෂයෙන් සංවර්ධන බැංකු) සහ ඇතැම්විට පෞද්ගලික අංශයේ සංවිධාන ඔවුන්ගේ ආයතනික සහ සමාජ වගකීම් (CSR) කැපවීම්වල කොටසක් ලෙස, ඔවුන්ගේ දායකත්වය මේ සඳහා ලබාදිය හැක.

අඩු වියදම්: දේශගුණික විපර්යාස ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මූල්‍ය සහාය ඉතා අල්ප නිසාම ඒවා උපරිම අයුරින් පරිහරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍යය. එසේ කිරීම සඳහා හැකි සෑම තැනකදීම ගඩොල් වෙනුවට උණ බට වැනි සාම්ප්‍රදායික නොවන අඩු වියදම් ඉදි කිරීම් ද්‍රව්‍යය යොදා ගනු ලබයි. ක්‍රියාමාර්ගවල හා සැලසුම්වල නව්‍යතාවයද වියදම් අඩු කිරීමට උපකාරී වී ඇත.

ප්‍රතිනිර්මාණ හැකියාව: විවිධ සංස්කෘතීන් තුළ විවිධ භූගෝලීය ස්ථානවල මෙම EVD ආකෘති සහ එහි තාක්ෂණ ගොන්න සාර්ථකව ප්‍රති නිර්මාණය වී ඇත. මේවා යෝග්‍ය වෙනස් කිරීම් සහිතව බෙංගාල බොක්ක ආශ්‍රිත වෙරළාසන්න ප්‍රදේශවලද, රාජස්ථානයේ කාන්තරවල සහ තැනිතලාවේද සහ හිමාල කඳුවැටිවලද සාර්ථක වී ඇත. නම්‍යශීලීත්වය සහ 'සැමට එක් ප්‍රමාණයක්' ප්‍රවේශයෙන් වැළකී සිටීමත් මෙම ආකෘතිය නෛසර්ගිකවම, උපයුක්ත කරගනිමින් ලොවෙහි වෙනත් රටවල්වලදීද සාර්ථක විය හැක.

ආදායම් උත්පාදනය: EVD මාදිලිය විවිධ පරිත්‍යාග ඔස්සේ වටිනා ප්‍රතිලාභ ප්‍රදානය කරයි. ඒවාට පුනර්ජනනීය බලශක්ති තාක්ෂණයන්හි ඇතැම් අංශ ගොඩනැගීම සඳහා පුහුණුව (බොහෝවිට කාන්තාවන් ඉලක්ක කරගත්) අන්තර්ගතය. EVDය තුළින් කාබනික ගොවිතැන, මීමැසි පාලනය, ආහාර කල් තබා ගැනීම සඳහා සැකසීම, ඇසුරුම්කරණය සහ අලෙවිකරණය සඳහා වන වෘත්තීමය පුහුණු සැසි ද ලබා දෙයි.

අනුවර්තනය හා පදිංචිය අත්‍යවශ්‍ය යෑම අඩු කිරීම: කඳු සහිත කලාප වැනි ඇතැම් පාරිසරිකව දුෂ්කර භූමි ප්‍රදේශවල ජීවනෝපායයන් දේශගුණික වෙනස්කම්වලට අතිශයින් සංවේදී වන්නේය. මේ හේතුවෙන් නේපාලයේ සහ ඉන්දියාවේ කඳුකරයේ වැසියන් රැකියා අවස්ථා සඳහා පදිංචිය අත්‍යවශ්‍ය යෑම සාමාන්‍ය අනුවර්තන ක්‍රමෝපායක් වී ඇත. මෙම වැඩසටහන තුළ ආදායම් උත්පාදනය අන්තර්ගත කිරීමෙන් යම් දුරකට රැකියාවන් සඳහා පදිංචිය අත්‍යවශ්‍ය යෑම සඳහා වන පීඩනය අඩුවී ඇත. ජලය රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම සහ දේශගුණික පාලනයන් සහිත පරිසරයන් තුළ වළවළු සහ ඔසු පැළෑටි වගා කළ හැකි හරිතාගාර නිර්මාණය කිරීම වැනි වෙනත් පොදුවේ අවශ්‍ය අනුවර්තන සැපයීම ද EVD තුළින් සිදු වේ.

සැහැල්ලු කිරීම සහ අඩු කිරීම(Mitigation): සූර්ය බලය, සුළං සහ ජීව වායු බලශක්ති තාක්ෂණයන් වැනි පුනර්ජනනීය බලශක්ති තාක්ෂණයන් (RETs) විසින් වැඩි කාබන් විමෝචනයන් සහිත සාම්ප්‍රදායික බලශක්ති ප්‍රභවයන් ප්‍රතිස්ථාපනය වී ඇත. ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ ඒක පුද්ගල වායු විමෝචන ප්‍රමාණ අඩුව තිබියදීත්, වායු විමෝචනය අඩු කිරීම උපාය මාර්ගයේ වැදගත් කොටසක් වන්නේය. මෙයට සංවර්ධනයන් සමඟ වැඩිවන බලශක්ති ඉල්ලුම ආවරණය කිරීම සඳහා වන පුනර්ජනනීය විසඳුම්වලින් අනාගත වායු විමෝචනයන් අඩු කිරීම ද ඇතුළත් වේ.

සෞඛ්‍යය: භාවිතා කරනු ලබන ඉන්ධනය ජීව ස්කන්ධ වේවා, ගල් ඇඟුරු වේවා, සාම්ප්‍රදායික බලශක්තීන් ආහාර පිසීම සඳහා යොදා ගැනීමේදී අතිරේක පසුබෑමක් වන්නේ සාම්ප්‍රදායික ආහාර පිසීම සහ බලශක්ති ඉන්ධනවලින් උත්පාදනය වන්නා වූ අධික දුමාරයයි. මෙමඟින් කාන්තාවන් සහ කුඩා දරුවන් සෞඛ්‍යයට අහිතකර විෂ දුමට නිරාවරණය වන්නේය. ජීව වායු සහ වැඩිදියුණු කළ පිසින උඳුන් වැනි දේශීය විසඳුම්, ගෘහයන්හි සහ කුඩා ව්‍යාපාරවල ආහාර පිසීමේදී ඇතිවන ස්වභව ගැටළු ප්‍රබල ලෙස අඩු කරනු ලබයි.

ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව අඩු කාබන් තාක්ෂණයන්ගේ සංදර්භිත නව්‍යතා: මෙම සංකල්පය, භූගෝලීය භූමිභාගය, ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවන් සහ සම්පත් උරුමයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, අවස්ථාවට අනුවන පරිදි අවශ්‍යතාවනට ගැලපෙන්නා වූ තාක්ෂණවේදයන් සැලසුම් කරනු ලබයි. උදාහරණයක් ලෙස ඝන මීටර් 1 සහ 2 පරිමාවේ ඉතා කුඩා ජීව වායු පද්ධති ගවයින් කීපදෙනෙක් හෝ කුඩා පරිමාණ සත්ව ගොවිපල සහිත ගෘහයන් සඳහා ස්ථාපනය කිරීම ගත හැක. ඉතාමත් වියදම් අඩු උණ බම්බු යොදාගත් වියලනයන් ඉතාමත් දුගී ජනතාවන්ට තාක්ෂණය භාවිතා කළ හැකි අයුරින් නිර්මාණය කළ හැක.

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයප්‍රධාන ප්‍රවාහය කර ගැනීම: ඔවුන්ව වහල්භාවයට තවදුරටත් එක් කරමින්, දේශගුණික විපර්යාසයන්

මඟින් කාන්තාවන් අප්‍රමාණ ලෙස පීඩාවට ලක් කරයි. එම නිසා ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් ලෙස කාන්තාවන්, ඉලක්ක ගත ප්‍රධාන ප්‍රතිලාභීන් ලෙස සලකනු ලබයි. උපදේශක ක්‍රියාවලියේදී ගැඹුරින්ම සම්බන්ධ කරගනු ලැබුවෝ ඔවුන්මය. මෙම කරුණ නිසාම බොහෝ ආදායම් උත්පාදන පුහුණු කාර්යයන්හිදී වැඩි අවධානයට ලක්වන්නෝද කාන්තාවන්මය.

ඔවුන්ගේ පරිසරයට අදාල සංවේදනා සහ අවශ්‍යතාවන් බෙදාහදා ගැනීම සඳහා ආරක්ෂිත ස්ථානයක් ඔවුනට සලස්වා දීම සඳහා සමාජය තුළ කාන්තාවන් සහ ගැහැණු දරුවන් සඳහා ආත්මෝපකාර කණ්ඩායම් සංවිධානය කරනු ලබයි. මෙම කණ්ඩායම් ආධාරක භූමිකාවක් සිදු කරන අතරම, කාන්තාවන් බල ගැන්වීමෙහිලා ප්‍රධාන මෙවලමක් බවට පත්වේ. එසේ නොකලේ නම් ඔවුන් සංස්කෘතිකමය වශයෙන් හැඩගැසී ඇති අයුරින් නිහඬව සිටිනු ඇත.

මූලයෙහි සිට ඉහළට වූ විමධ්‍යගත ප්‍රවේශය: ලෝක සම්මත ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය බොහෝ සෙයින් මධ්‍යගත වූ ඉහළ සිට පහළට ගලා යන, බොහෝවිට බිම් මට්ටමෙහි යථාර්ථයන්ගෙන් විසන්ධි වූණු එකකි. ප්‍රජා රැස්වීම් තුළින්, වැඩමුළු තුළින් සහ වෙනත් බිම් මට්ටමේ පළපුරුදු තුළින් අවසාන ප්‍රතිලාභීන් සමඟ ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වීම අපට ග්‍රාමීය ප්‍රජාව මුහුණපා සිටින ඇතැම් පාරිසරික අභියෝග පිළිබඳව ඔවුන් ඇමතිමට සහ ඒත්තු ගැන්වීමට ඉඩ සලසා දී ඇත.

තාක්ෂණය පැවරීම් සහ හැකියා වර්ධනය: EVDල තාක්ෂණය පැවරීම තුළින් ආත්මෝපකාරය සහ හිමිකාරත්වය අවධාරණය කරනු ලබයි. බොහෝවිට ආධාර ව්‍යාපෘති විසින් ප්‍රතිලාභීන් හට නඩත්තුව හා පිළිසකර කිරීම් පුහුණුවක් නොසපයා තාක්ෂණය ඉදිරිපත් කරයි. EVDය මඟින් තාක්ෂණ ශිල්පීන් ප්‍රජාව සමඟ මුසු කොට කැමැත්තක් සහිත පුද්ගලයින් හට, ලබාදුන් විසඳුම් සඳහා භාවිතය, පවත්වාගෙන යෑම සහ නඩත්තුව පිළිබඳ පුහුණුව ලබා දෙයි. මෙම ක්‍රියා පිළිවෙල ජීව වායු පද්ධති, වැසි ජලය රැස් කිරීම, හරිතාගාර සහ සූර්ය බල විද්‍යාලනය ආදීන් සඳහා අනුගමනය කර ඇත.

වැඩි වර්ධනය කළ බලශක්ති සඳහා ප්‍රවේශය: බොහෝවිට ඉලක්කගත ප්‍රජාවන් ජීවත් වනුයේ විදුලි පද්ධතිවලින් දුරස්ථ වූ ඉතා දුෂ්කර ජනපදවල සහ කුඩා ගම්මානවල බැවින් ඔවුන් ප්‍රමාණවත් බලශක්ති යටිතල පහසුකම් නොමැතිකමේ බලපෑම්වලින් පීඩා විදිති. මෙවන් අයට විකල්ප බලශක්තින්ට ප්‍රවේශය ලබාදීමෙන් ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය සැලකිය යුතු ලෙස දියුණු කළ හැක.

බහු පාර්ශ්වකාර හවුල්කාරීත්වය: ව්‍යාපෘතියෙහි සැලසුම් හා ක්‍රියාත්මක කිරීම භූමි මට්ටමේ සිට ක්‍රියාකාරී වෘත්තිකයින්, තාක්ෂණ විශේෂඥයන්, අධ්‍යාපනික ආයතන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අවසන් ප්‍රතිලාභීන් ආදීන්ගේ ජාලයක් තුළින් සිදු කර ඇත. උපදෙස් ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගවලදී ප්‍රාදේශීය නියෝජිතයින්ද සම්බන්ධ කරගෙන ඇත. මෙය ප්‍රශ්න විසඳීමේදී වඩාත් සුමට ප්‍රවේශයක් කරා යොමු වීමක් විය. සාම්ප්‍රදායික, ඥාන විමෝචක, තාක්ෂණික සහ ප්‍රතිපත්තින්ට අදාල දැනුම් සම්භාරයක් වූ මෙය වෙනත් ගම්මානවලදී සඵල ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා භාවිතා කළ හැකි අවබෝධයක් වන්නේය.

මෙම ප්‍රකාශනයේ අන්තර්ගතය : හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුම්කරණය

ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය

බලශක්ති සංරක්ෂණය පිළිබඳ ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය

පාරිසරික ගම්මාන සඳහා පරිසර හිතකාමී කාබනික ගොවිතැනෙහි ඇති වැදගත්කම

කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය

වාණිජමය බුලත් වගාව

වැඩිදියුණු කළ දර උදුන් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ (ප්‍රජාවබෝධන) වැඩසටහන්වල ක්‍රියාකාරකම් සහ වැදගත්කම

ගෘහ කර්මාන්ත සඳහා උදුන් නිර්මාණය/ හඳුන්වාදීම

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සහ ප්‍රජා දායකත්වය

ග්‍රාමීය මුළුතැන්ගෙවල් වැඩිදියුණු කිරීමේ සහ කාර්යක්ෂම කිරීමේ වැඩසටහන්

සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය : තල් ගොඩ ආශ්‍රිතබිනිෂ්පාදන

බිම්මල් වගාව අතිරේක ආදායම් මාර්ගයක් ලෙස

මී මැසි පාලනය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සහ ආදර්ශන

නාස්තිය අඩු කරන සහ ආර්ථිකය සවිමත් කරන ආහාර විජලනය

ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අනෙකුත් වැඩසටහන්

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධනය පිළිබඳ පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

ව්‍යාපෘතියේ තිරසාරත්වය

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථකව කිරීමෙහිලා විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය

ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුම්කරණය

ග්‍රාමීය සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් වඩා ඵලදායී සහ තිරසාර අයුරින් ක්‍රියාත්මක වීමට නම් විමධ්‍යගත සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක වැදගත්කම කැපී පෙනෙන කරුණකි. මධ්‍ය සහගත සැලසුම් තුළින් ගැමි ප්‍රජාවගේ අවශ්‍යතා ඇත්ත ඇති සැටියෙන් හඳුනා ගැනීමට අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් වඩාද සැලසුම් වඩා ඵලදායී නොවෙයි. විමධ්‍යගත සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියකින් ජනතාවගේ/ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ අවශ්‍යතාවයන් හරිහැටි හඳුනාගෙන ඒවා වඩා ඵලදායී ලෙස සපුරාලන අතරම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ හට ක්‍රියාකාරීව සහභාගී වීමට හා ඒවාට දායක වීම සඳහා ඔවුන් දිරි ගන්වනු ලබයි.

සැලසුම්කරණයේදී, ප්‍රජාවගේ සෑදූ අවශ්‍යතාවයන් ප්‍රමුඛත්වය අනුව විභාග කොට විමසා බැලෙයි. මෙසේ හඳුනා ගැනුණු අවශ්‍යතා ජනතාවට “දැනුණු අවශ්‍යතා” ලෙස නම් කල හැකිය. පවතින දේශීය සම්පත් ඵලදායී ලෙස උපයෝගී කොටගෙන ඵම දැනුණු අවශ්‍යතා සපුරාලීම සැලසුම්කරණයේදී ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගනියි. තවද සැලසුම් සෑදීමේදී ප්‍රජාවගේ “ අවශ්‍යතා” සහ “උවමනා” නිසි අයුරින් තෝරාබේරාගෙන අවශ්‍යතාවලට ප්‍රමුඛත්වය දීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයකි. කෙසේ නමුදු, විමධ්‍යගත ග්‍රාමීය සැලසුම් සෑදීම සඳහා වර්තමානයේ ඇති පුහුණු මානව සම්පත් හිඟයක් පවතින බැවින්, බිම් මට්ටමේ සංවර්ධන නිලධාරීන්, අවශ්‍ය ධාරිතා වර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වලට යොමු කිරීම තුළින්, විමධ්‍යගත ග්‍රාමීය සැලසුම්කරණය ජාතික වශයෙන් යතාර්ථයක් කරගත හැකිය. හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ තෝරාගත් ගම්මාන ත්‍රිත්වයේම ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ සහභාගිත්වයෙන්, ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුම් ගොඩනගන ලදී. ගොඩනගන ලද සැලසුම් අදාල ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමන්ලාගේ අවධානය පිණිසද ඉදිරිපත් කරන ලදී. සැලසුම හරහා හඳුනාගත් ග්‍රාමීය අවශ්‍යතා කිහිපයක් මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සපුරාලන ලදී. ඒවා මෙම ප්‍රකාශනයේදී හුවා දක්වා ඇත.

සැලසුම් ක්‍රමවේදය

මේ සඳහා සහභාගිත්ව සැලසුම් ක්‍රමවේදය අනුගමනය කෙරේ. දත්ත සහ තොරතුරු ලබා ගැනීම සහ ඒවා විශ්ලේෂණය කරමින් ගැටළු හඳුනා ගැනීම ප්‍රජාවන් සමඟ සිදු කිරීම සහභාගිත්ව ගැමි විමසුම් ක්‍රමවේදයේ වන ශිල්ප ක්‍රම භාවිතා කරන ලදී. එහිදී පහත සඳහන් මෙවලම් උපයෝගී කරගන්නා ලදී.

1. අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා
2. සහභාගිත්ව සිතියම
3. වෙන්සටහන්
4. වත්කම් වර්ගීකරණය
5. රූප සටහන් සහ ප්‍රස්ථාර
6. නිරීක්ෂණ වාර්තා
7. ද්විතීය දත්ත

IDEA ආයතනය මඟින් ගම තුළ සංවිධානය කරන ලද සහභාගිත්ව ගැමි විමසුම අභ්‍යාසය මඟින් සැලැස්මට අදාල සියළු තොරතුරු, යෝජනා සහ අදහස්, ප්‍රජාවගේ පූර්ණ සහභාගිත්වයෙන් ලබා ගැනීම මෙහි ඇති සුවිශේෂත්වය වෙයි. මෙම අභ්‍යාසය ගමට සම්බන්ධ සියළුම නිලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන්, ඔවුන් සතු සියළු තොරතුරු ද්විතීය දත්ත සහ ගුණාත්මක දත්ත මඟින් ලබා ගැනීම සහ ප්‍රජාව සමඟ ඒවා විශ්ලේෂණය කිරීමට අවස්ථාවක් ලැබීමත් වැදගත් කරුණකි. එමෙන්ම

අන්‍යාසයට සම්බන්ධ පහසුකාරකයන් විසින් ගමේ සිදුකල නිරීක්ෂණ වාර්තාවේදී වැදගත් තොරතුරු එකතු කර ගැනීමට අවස්ථාවක් ලැබිණි. මේ සියළු තොරතුරු පදනම් කරගෙන පරිසර දූෂණ ක්‍රියා අවම කරමින් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය නංවාලීමට අදාල පරිසර හිතකාමී තුන් අවුරුදු සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කරන ලදී.

මහජන ප්‍රජා සංවර්ධන සංවිධානය
 දැඩිකරණ ප්‍රජා සංවර්ධන සමාජ සේවා
 ස්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ
 රජයේ සේවයේ

village development plan
 Delapothigama Village
 Dimbulgama Grama Niladhari (GN) Division
 Divisional Secretariat: Polleppola
 Matale District

IDEA

ස්වාධීන සංවර්ධන සංවිධානය
 3 වන මහල,
 ස්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ
 Integrated Development Association (IDEA)
 3rd Lane, Galmaduwanatta Road,
 Kurumbale

Published by the author (Development Association, IDEA)

Galumbalewatta Village Development Plan

අපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය

දේශගුණික විපර්යාස නිසා ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවට ඇති වී ඇති හා විය හැකි අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳව අමුතුවෙන් කිවයුතු නොවෙයි. එයිනුත් ශ්‍රී ලාංකික බහුතරයක් වන ග්‍රාමීය ප්‍රජාවට ඇතිවන බලපෑම් කෙටි කාලීනව මෙන්ම දිගු කාලීනව දැඩි පසුබැසීම් ඇති කළ හැකි ස්වරූපයක් ගනියි. ජන ජීවිත හා බද්ධ වූ ජීවිකාවන් අඩපණ කර ග්‍රාමීය ආර්ථිකයද අගාධයකට ඇද දැමීමට එක් ආපදාවකට ගතවන්නේ ඇසිල්ලකි. දේශගුණික ආපදා හා ඒවාට හැඩගැසීම් පිළිබඳව ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය තුළින්, ඔවුන්ගේ ජන ජීවිතයට විය හැකි හානි අවම කරගත හැකි හැකියාව වර්ධනය කිරීම හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ තවත් එක් අරමුණකි. ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක මාතලේ දිස්ත්‍රික්කය ගත්කල, දැඩි වැසි හා නාය යාම වැනි ආපදාවලට නිරන්තරයෙන් ලක්වන දිස්ත්‍රික්කයක් බැවින්, එකී ධාරිතා වර්ධන ක්‍රියාකාරකම් ඉතාම කාලෝචිත වෙයි.

අපදා කළමනාකරණ වැඩසටහන දැවපොතගම (2016-06.30)

බලශක්ති සංරක්ෂණය පිළිබඳ ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය

බලශක්තිය මානවයාගේ පැවැත්මට අත්‍යවශ්‍යම අංගයකි. බලශක්තිය කියූ කල්හි එය, විදුලි බලශක්තියට පමණක් ලඟ නොවන අතර, මිනිසාගේ මූලික අවශ්‍යතාවයක් වන ආහාර පිසීමට අවශ්‍ය තාප ශක්තිය හා විදිනෙදා ක්‍රියාවලියන්ට අවශ්‍ය යාන්ත්‍රික ශක්තියද කැටිකොට ගනියි. රටක ජනගහනය වර්ධනය වීමත් සමඟ ඊට සමගාමීව සීඝ්‍රයෙන් වැඩිවන මිනිස් අවශ්‍යතාවයක් ලෙස බලශක්තිය හැඳින්විය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවටද මේ තත්ත්වය පොදු වෙයි.

බලශක්ති සංරක්ෂණ වැඩමුළුව ගලතිටියාගම (2015.12.18)

යාවත්කාලීන වූ දත්තයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකා මුළු බලශක්ති සැපයුමෙන් 50% වැඩි කොටසක් තවත් ජීව ස්කන්ධ මඟින් යැපෙනු ලබයි. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව 80% වැඩි ජනතාවක් තවමත් තම ඉවුම් පිහිම් සඳහා දුර පාවිච්චියේ යෙදීමයි. විදුලි බලශක්තිය දෙස බැලූ කල්හිද දීස් වනුයේ, විදුලි බලශක්තියෙන් වැඩි කොටසක් ජනනය වනුයේ අධික කාබන් වීමේ වෙනසක් ඇති, පරිසරයට අහිතකර ගල් අඟුරු බලාගාර මඟිනි. මේ සන්දර්භය තුළ ගෘහාශ්‍රිත බලශක්ති සංරක්ෂණය ප්‍රමුඛතාවයක් උසුලයි. නිවැරදි අවබෝධයක් සහිතව කාර්යක්ෂම, ආරක්ෂාකාරී බලශක්ති තුළින් ගෘහයට ඇතිවන සමාජ, ආර්ථික හා සෞඛ්‍යයමය වාසි මෙන්ම එයින් රටේ ආර්ථිකයට මෙන්ම පරිසරයටවන වාසිද සුළුකොට තැකිය නොහැකිය. මේ පිළිබඳව ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් දැනුවත් කිරීමද හරිත ග්‍රාම සංකල්පය තුළ හඳුනාගත් ක්‍රියාකාරකමකි. මෙහි තවත් වැදගත් මුහුණුවරක් වූයේ, පුණී රජය සම්පත් දායකත්වයෙන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළුව ක්‍රියාත්මක වීමයි. එහි ක්‍රියාකාරකමේ අවශ්‍යතාව සැලකිලිමත් සමඟ, එහි වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගෙන, අවශ්‍ය විකාශනය සහ මැදිහත්වීම් මධ්‍යම පළාත් සභාව මඟින් ලබාදෙන ලදී.

බලශක්ති සංරක්ෂණ වැඩමුළුව හපුගස්සාය (2015.12.10)

පාරිසරික ගම්මාන සඳහා පරිසර හිතකාමී කාබනික ගොවිතැනෙහි ඇති වැදගත්කම

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ ගත්කල සෑම ගෙවත්තකම යම්කිසි අන්දමක ගොවිතැනක් හෝ කෘෂි වගාවක් ස්ථාපිත කිරීම කරනු ලබන අතර, එය ගැමියන්ගේ ආහාර අවශ්‍යතාවයන් යම් ප්‍රමාණයකින් හෝ ඉටු කර ගැනීමට ඉවහල්වේ. නමුත් මේ පිළිබඳව විමසීමෙන් විමේදී බොහෝවිට දැක ගැනීමට හැකි වන්නේ විධිමත් ලෙස වගා නොකිරීමෙන් අදාල ඉඩම්වලින් උපරිම වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබීමට අසමත්වී ඇති බවයි. මෙයට හේතු වශයෙන් කරුණු කීපයක් ගෙනහැර දැක්විය හැකිය. එක් ප්‍රධාන කරුණක් නම් අවිධිමත් ඉඩම් පරිහරණයයි. නිසි සංරක්ෂණ ක්‍රියා අනුගමනය නොකර වගා කිරීම තුළින් පස සෝදා යාමට ඉඩ හැරීමෙන් ඉඩමේ සාරවත් පස ඉවත්ව නිසරු පස නිරාවරණය වේ. තවද අවිධිමත් ලෙස පළිබෝධනාශක, කෘමි නාශක හා රසායනික පොහොර නිසි ප්‍රමිතියකින් තොරව යෙදීම නිසා පස තවදුරටත් නිසරු වී හිතකර ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණීන්සද වැදවී යයි. මෙය වකුගඩු රෝග ආදී නොයෙක් රෝගයන්ට ගැමියන් ගොදුරු වීමටද ඉවහල් වේ. මෙවැනි අහිතකර තත්වයන් පිටු දැකීම පිණිස පරිසර හිතකාමී කාබනික ගොවිතැන හඳුනා දීම අතිශයින් වැදගත් වේ. මෙමඟින් නිසි පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම පිළිබඳව ගැමි ජනතාව දැනුවත් කෙරෙන අතර පරිසර හිතකාමී වගා ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳවද දැනුවත් කෙරේ.

කාබනික පොහොර වර්ග නිපදවීම වගාවන්ට යෙදීම පිළිබඳවද ගැමි ජනතාව දැනුවත් කළ යුතු අතර, නිසි පුහුණුවක් ලබා දීමත් කල යුතුය. තවද මෙම වගා ක්‍රම මඟින් සීමිත ඉඩ ප්‍රමාණයක උපරිම ලෙස බෝග වගා කිරීම ගැනද පුහුණුවක් ලබා දිය හැක. දැනට වෙළඳපොළේ ඇති බීජ වර්ග නිසි ලෙස පැළ නොවීම ගොවීන් මුහුණ දෙන තවත් ගැටළුවකි. මෙයට පිලියමක් වශයෙන් පරිසර හිතකාමී ලෙස සකස් කල බීජ සංරක්ෂණය කර ගොවීන් අතරේ බෙදා හදා ගැනීමට සැලැස්වීමද පරිසර හිතකාමී ගොවිතැනේ තවත් වැදගත් අදියරකි. බෝග පැළ කිරීමේදී අදාල පාත්ති සඳහා නිසි පරිදි වැසුම් ආදිය යෙදීමෙන් ජලය නිකරුණේ වාෂ්පීකරණය වීම වලක්වා තෙතමනය ආරක්ෂා කරගත හැක. ඉඩම් හා ජලය කළමනාකරණය කිරීම ඉතා වැදගත් බැවින් ඒ පිළිබඳවද ගැමියන් දැනුවත් කිරීමද පාරිසරික ගොවිතැනේ වැදගත් අංගයකි. තවද කාබනික වගාව, දේශගුණික විපර්යාසයන් මඟින් දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය වෙත ඇති කරන අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීමේ පිලියමක් ලෙසද ගෝලීය වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත. මෙයද කාබනික ගොවිතැන ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ප්‍රබල හේතුවකි. ඉහත සඳහන් කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන පරිසර හිතකාමී කාබනික ගොවිතැන හඳුන්වාදීම තුළින් නිරෝගී ශක්තිමත් ගොවි ජනතාවක් බිහි කිරීම අපගේ පරම යුතුකමකි.

ව්‍යාපෘතිය සඳහා තෝරාගත් ගම්මාන සියල්ලම පාහේ, කාබනික ගෙවතු ආදර්ශන ගොඩනැගීමේ අරමුණින්, කාබනික වගාවට අදාල ධාරිතා වර්ධන හා පුහුණු කිරීම් වැඩමුළු මෙන්ම ආදර්ශන සඳහා අවශ්‍ය දේශීය බීජ වැනි ප්‍රතිපාදනද ලබා දෙන ලදී.

කාබනික ගෙවතු වගාව පිළිබඳ ධාරිතාවය වර්ධන හා පුහුණු වැඩසටහන්වල අන්තර්ගතය

- කාබනික ගෙවතුකරණයේ ඇති වැදගත්කම හා චිහි පැවැත්ම
- ගෙවතු සැලසුම්කරණය, හෝග තෝරා ගැනීම, තවාන් දැමීම හා පාත්ති සැකසීම පිළිබඳ මඟ පෙන්වීම හා පුහුණුව
- කාබනික පොහොර වර්ග හා ඒවා සාදා ගන්නා ආකාරය - ජීව මූර්තය
- තිරසාර වගා ක්‍රම - වගා කුළුණු
- පාංශු සංරක්ෂණය

කාබනික ගෙවතු වගා පුහුණු වැඩමුළු - ගලතිටියාගම ගම්මානය

වගා කුළුණු ජීව මූර්තය (දියර පොහොර) සෑදීම

කොම්පෝස්ට් පොහොර සෑදීම පැළ තවාන් සකස් කරගැනීම

කාබනික ගෙවතු වගා පුහුණු වැඩමුළුව - දැල්පොතගම ගම්මානය

ජීව මූර්තය (දියර පොහොර) සෑදීම

වගා කුළුණු

කොම්පෝස්ට් පොහොර සෑදීම

පැළ තවාන් සකස් කරගැනීම

කාබනික ගෙවතු වගා පුහුණු වැඩමුළුව - හපුගස්සාය ගම්මානය

වගා කුළුණු හා තිරසාර වගා ක්‍රම

ජීව මූර්තය (දියර පොහොර) සැදීම හා දැනුවත් කිරීම

පාංශු සංරක්ෂණය පුහුණු වැඩමුළුව . ගලහිටියාගම ගම්මානය

ගෙවතු වගා ආදර්ශ
දැව්පොතගම ගම්මානය -

හඳුරැස්සාය ගම්මානය - 14

කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය :

දීර්ඝ කාලීනව පසේ සාරවත් බව වැඩි කිරීමටත්, හෝඟ ඵලදායීතාවය වර්ධනය කිරීමටත් කොම්පෝස්ට් පොහොර භාවිතය බොහෝසෙයින් උපකාරී වෙයි. ගෝලීය වශයෙන් දැඩි කටාබනට ලක්වෙන, දේශගුණික විපර්යාසවලින් කෘෂිකර්මාන්තයට ඵලදායී අහිතකර බලපෑම් හමුවේ ඊට අනුගත වීමේ පිලියමක් ලෙස ද කාබනික පොහොර භාවිතය හඳුනාගෙන ඇත. තවද, පරිසරයට හා සෞඛ්‍යයට අහිතකර රසායන පොහොර භාවිතය අවම කිරීමේ පිලියමක් ලෙසත් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ එක් අරමුණකි. ක්ෂේත්‍ර ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් සංකීර්ණ කාබනික ද්‍රව්‍යය, හෝඟවලට සෘජුව යෙදිය හැකි හා ශාක වර්ධනයට කෘෂිකර්මාන්තයට ගත හැකි සරළ කාබනික ද්‍රව්‍යවලට පත් කිරීම, කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයේ ප්‍රධාන ක්‍රියාවලියයි.

ක්‍රියාකාරකමේ ප්‍රධාන අරමුණු:

- කොම්පෝස්ට් භාවිතය හා නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ග්‍රාමීය ධාරිතා වර්ධනය
- ග්‍රාමීය වශයෙන් වාණිජ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- කොම්පෝස්ට් භාවිතය ප්‍රවර්ධනය තුළින් රසායනික පොහොර භාවිතය අඩු කර පාරිසරික සෞඛ්‍යාරක්ෂිත හෝඟ වගා ප්‍රවර්ධනය

වාණිජමය මූල්‍ය වගාව

මූල්‍ය ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතියත් සමඟ තදින්ම බැඳී ඇති හෝගයක් බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නොවෙයි. සෑම සුඛ කටයුත්තකදීම මෙන්ම ආයුර්වේදයේදී සහ ජෛවික කටයුතු සඳහා ද මූල්‍ය අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. ඉතිහාසයේ සිට මූල්‍ය වගාව දේශීය වශයෙන් ව්‍යාප්ත වුවද, විදේශීය වෙළඳපොලෙහි මූල්‍ය සඳහා ඉල්ලුම වැඩි වීමත් සමඟ වැඩි ආදායමක් ප්‍රභා කරගත හැකි ආර්ථික හෝගයක් ලෙස තව තවත් දේශීය වශයෙන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ජාතික වශයෙන් ප්‍රයත්න දරමින් පවතී. මේ වාතාවරණය උඩ, මූල්‍ය වැනි හෝගයක් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවට හඳුන්වා දීම තුළින් ඔවුන්ගේ ආර්ථික මට්ටම දියුණු කිරීමේ පරමාර්ථය පෙරටු කරගෙන හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ගම්මාන තුනේ මූල්‍ය වගාව ප්‍රවර්ධන කිරීමට ධාරිතා වර්ධන වැඩමුළු සහ ආදර්ශන ස්ථාපිත කරන ලදී.

මූල්‍ය වගා ධාරිතා වර්ධන වැඩමුළු : ගලතිටියාගම ගම්මානය සහ හපුගස්සාය ගම්මානය

මුලත් වගා ආදර්ශන

සකුන්තලා සෙනවිරත්න මහත්මිය, හපුග ස්ඨාය ගම්මානය.

“ලැබුණු දැනුමත් එක්ක ආදායමක් ලබන තරමට මුලත් වගාව දියුණු කරගන්න තමයි බලන්නේ. කලින් ගස්වල ගිය මුලත් වැල් කිහිපයක් තිබ්බා, හැබැයි ඒවායේ ප්‍රමිතිය අඩු නිසා ඒවාට ඉල්ලුම වගේම ලැබෙන මුදලත් හරිම අඩුයි. මුලත් නැතිම කාලයකදී තමයි ඒවා හොයන් මිනිස්සු එන්නේ. ඉතින් මේ විදියට ප්‍රමිතියකට හැදවෙත් හොඳ මිලකට අලෙවි කරගන්න පුළුවන්”.

වැඩිදියුණු කළ දර උදුන් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ (ප්‍රජාවබෝධන) වැඩසටහන්වල ක්‍රියාකාරකම් සහ වැදගත්කම

පාරම්පරිකව පැවතෙන ඉඩුම් පිහුම් ක්‍රමෝපායන් සියල්ල සැකසී ඇත්තේ තිරසාර අයුරින් මානව සම්ප්‍රදායේ පැවැත්ම සඳහා බව ඒ පිළිබඳ ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කළවිට සනාථ වේ. මානව සම්ප්‍රදායේ වඩාත්ම භාවිතයට ගින්න පිළිබඳ දැනුවත් වනු වීමෙන් ශිෂ්ටාචාර බව ඔප් නැංවී ඇත.

ජීව විද්‍යාත්මක දැනුවත් වර්ධනය වීමෙන් අවට පරිසරය කෙසේ පරිහරණය කළ යුතුද යන්න, මිනිසා අතීතයේ සිටම අවබෝධ කරගෙන ඇති බව අප දන්නා දේවල්ය. ඉදිරියට අපේ (මානව සංහතියේ) පැවැත්ම උදෙසා සරල තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් භාවිතය කළමනාකරණය කළ යුතුව ඇත.

දියුණු කරන ලද උදුන් හඳුන්වා දීමේ වැඩසටහන, ගලහිටියාගම - 02/09/2016

දියුණු කරන ලද උදුන් හඳුන්වා දීමේ වැඩසටහන, දැව්පොතගම - 11/06/2016

වැඩිදියුණු කළ දර උදුන් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්වලදී, කෙටි කාලයක් තුළ ශාඛණියන් සඳහා අවශ්‍ය දැනුම ලබා දිය යුතුව ඇති බැවින් දේශනයක් මඟින් පමණක් එය සාර්ථක කර ගැනීම අපහසු කටයුත්තකි. එබැවින් පාරම්පරික ගල් තුනේ උදුනක සහ වැඩිදියුණු කළ උදුනක ඇති වාසි අවාසි පිළිබඳ දැනුම ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ලබා දෙනු ලැබේ.

ඒ සඳහා පහසු අවබෝධයක් ලබා දිය හැක්කේ ප්‍රායෝගිකව ආහාර පිසීම සඳහා ගතවන කාලය සහ දර ප්‍රමාණය පිළිබඳව සටහන් තබා ගැනීමෙනි.

ප්‍රධාන අරමුණ

- සරල, අඩු වියදම් කාර්යක්ෂම දර උදුන් සහ ඒවායේ නිවැරදි භාවිතය පිළිබඳ ගැමි ප්‍රජාවගේ ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම තුළින්, ශාඛීය බලශක්ති කළමනාකරණය සහ ජෛව ස්කන්ධ බලශක්ති (දර) ප්‍රභවයන් තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා දායකත්වය ලබා දීම.
- එදිනෙදා බලශක්ති පරිභෝජනය පිළිබඳ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම සහ සහභාගිත්වය තිරසාර සංවර්ධනයක් සඳහා ප්‍රජාමූල සංවිධාන බලගතු කිරීම.
- සමාජ ජීවන මට්ටම ඵලදායී අයුරින් වර්ධනය කරගැනීම සඳහා සෘජු/වක්‍ර ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම කෙරෙහි පෙළඹවීම.

හරිත ශ්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ පවත්වනු ලැබූ ධාරිතා වර්ධන වැඩමුළු ගණන: 3
හපුගස්යාය - 1, ගලහිටියාගම - 1, දැවපොතගම - 1

වැඩසටහන් න්‍යායපත්‍රය සහ දෛනික ක්‍රියාකාරකම

- ප්‍රජාව රැස් කිරීම
- උදුන් පිළිබඳ ඉතිහාසය සහ යෝජිත වැඩසටහනේ අරමුණ පැහැදිලි කිරීම
- කාර්යක්ෂම උදුන් වර්ග සහ අමුද්‍රව්‍යය පිළිබඳ හඳුන්වා දීම
- පාරම්පරික ගල් තුනේ උදුනක සහ වැඩිදියුණු කළ උදුනක (අනඟි ලිපක) ඇති වාසි අවාසි පිළිබඳ දැනුම පිරික්සීමේ ප්‍රායෝගික පිසීමේ ක්‍රියාකාරකම.

- පැමිණි කණ්ඩායම, කණ්ඩායම් දෙකක් වශයෙන් බෙදා ගැනීමෙන් පසු එක සමාන ආහාර ද්‍රව්‍යය එම කණ්ඩායම් වෙත ලබා දෙනු ලබයි.

එක් කණ්ඩායමක් සඳහා:

- හාල් කිලෝ ග්‍රෑම් 1
- පරිප්පු ග්‍රෑම් 250
- හාල්මැස්සන් ග්‍රෑම් 250
- පළා මිටි 1 (මුකුණුවැන්න ආදිය)
- අනෙකුත් අවශ්‍ය දෑ (පොල්, ලුණු, මිරිස්, තුනපහ, ලීණු ආදිය)

(මෙම ප්‍රමාණය සාමාන්‍යයෙන් සාමාජිකයින් 4-6 අතර ඇති පවුලකට ප්‍රමාණවත් අතර, සම්බල ආහාර වේලක් බැවින් සෞඛ්‍යයට හිතකර බව වටහා දිය හැක).

- දර කිලෝ ග්‍රෑම් 3 බැගින් ලබාදී කණ්ඩායම් නායකයෙකු පත්කර දර භාවිතය පිළිබඳ පහත දැක්වා ඇති සටහන් තබා ගත යුතුය.

1.

ගත් දර දර ප්‍රමාණය	රුපී 3000
පිසීමෙන් පසු ඉතිරි දර ප්‍රමාණය	රුපී .....
පාවිච්චි කළ දර ප්‍රමාණය	රුපී .....

2. ගතවන කාලය පිළිබඳ සටහන් නිවැරදිව තබා ගැනීම : ගල් තුනේ ලිපි සහ අනෙහි ලිපි සඳහා වෙන වෙනම

කාලය	ආහාර ද්‍රව්‍යය			
	හාල්	පරිප්පු	හාල්මැස්සන්	මැල්ලුම
ආරම්භයට				
අවසානය				
ගත වූ කාලය				

නිවැරදි සටහන් තබා ගැනීම/ ක්‍රමානුකූල බව ආහාර පිසීම පිලිබඳ ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණය කිරීමේදී වඩාත් පහසු වේ. ඒ අනුව කාලය ඉතිරි වීම, දර ඉතිරිය, දුම අඩු වීම, සෞඛ්‍යය සම්පන්න බව ආදී තාක්ෂණික ප්‍රතිලාභ සමාජ, ආර්ථික ප්‍රතිලාභ පිලිබඳ විග්‍රහ කිරීමෙන් සාර්ථකව නිම කළ හැක.

■ මුළුතැන්ගෙය තුළ උදන ස්ථාපිත කිරීම

උදන මුළුතැන්ගෙය තුළ ස්ථාපිත කිරීමේදී භාවිතා කරනු ලබන අමුද්‍රව්‍යය (මැටි, වැලි, අළු, ගොම)

- හඳුන්වා දීම : (මැටි 3: වැලි 3: අළු 2: ගොම 1)
- එක්රැස් කිරීම
- මිශ්‍ර කිරීම
- වඩාත් නිවැරදි උදනක් ස්ථාපිත කිරීම
- විදිනෙදා භාවිතය/නඩත්තුව පිලිබඳ අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීම.

■ මූලිකත්‍යය තුළ උද්‍යත ස්ථාපිත කිරීම සහ ව්‍යුහගත භාවිතය/දිගුකල් පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ තවදුරටත් තනාගිතව/ ප්‍රායෝගිකව දැනුම ලබාදීම.

ගෘහ කර්මාන්ත උදුන් නිර්මාණය/හඳුන්වාදීම

ආහාර පිසීම සඳහා බලශක්ති මාධ්‍යයක් ලෙස දැර භාවිතය සිදුවන අතර, විදුලි බලය සහ ද්‍රව වායු :බිජට්* භාවිතයද සිදුවේ. ආහාර පිළියෙල කිරීම පමණක් නොව ආදායම් ඉපයීම සඳහා ආහාර සැකසීම, අවශ්‍යතා අනුව වෙළඳපොලට සැපයීම තුළින් ව්‍යවසායකත්ව දැනුම වර්ධනය කරගනිමින් පවුලේ ආර්ථිකය ශක්තිමත්ව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා සුළු/ මධ්‍යම පරිමාණ මට්ටමින් විවිධ මාදිලියේ ආහාර වර්ග දෛනිකව පාරිභෝගකයින් වෙත සැපයීම අඛණ්ඩව සිදු වේ. නිසි ඇගයීමකින් සොයා බලා එම කේන්ද්‍රයට සම්බන්ධ අය දිරමත් කිරීම ඉතාම කාලෝචිත අවශ්‍යතාවයක් ලෙස අප දකමු. ඒ සඳහා වැය වන බලශක්ති මාධ්‍යයන් (දර සහ අනෙකුත් ජීවස්කන්ධ) වඩාත් ඵලදායී අන්දමින් භාවිතයට හුරු කිරීම තුළින්, ආහාරවල ගුණාත්මකභාවය මෙන්ම ආදායමද වර්ධනය වනවා ඇත.

විවිධ ගෘහාශ්‍රිත කර්මාන්ත ලෙස පහත සඳහන් ඒවා දැක්විය හැක.

1. රස කැවිලි නිෂ්පාදනය සහ අලෙවිය (කිරි ටොෆි, දොදොල්, ආස්ථි, වැලිතලප, පැණි වළලු, උදුවැල් ආදිය)
2. පැණි සහ හකුරු නිෂ්පාදනය
3. කිරි ආශ්‍රිත කර්මාන්ත (යෝගට්, මුදවපු කිරි ආදිය)
4. ධීවර කර්මාන්තය ආශ්‍රිත කර්මාන්ත (වියළි කරවල සහ උම්මලකඩ ආදිය)
5. සකස් කළ ආහාර වර්ග වෙළඳපොලට සැපයීම (පිට්ටු, ඉඳිආප්ප,ආප්ප, හැලප, වඩේ ආදිය)
6. තුනපහ කුඩු, මිරිස් කුඩු ආදී නිෂ්පාදනය

ආහාර තාක්ෂණය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීමේදී, ආහාර සකස් කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් විවිධාකාර බව තේරුම් ගැනීම සඳහා ගැඹුරින් ඒ පිළිබඳව විමසිලිමත් වීම වැදගත්ය. ආහාර වර්ග අනුව තැම්බීම, බැඳීම පමණක් ලෙස පෙනුනද ඊට වැඩි යමක් වීම තාක්ෂණයේ අන්තර්ගත වන බැවින් ගෘහාශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා ඵලදායී ලෙස විවිධ මාදිලියේ උදුන් සමූහයක් නිර්මාණය කළ යුතු බව වඩාත් පැහැදිලිය.

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගෘහාශ්‍රිත රස කැවිලි නිෂ්පාදකයන්ගේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම කොට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින්, වැඩි දියුණු කරන ලද කර්මාන්ත උදුන් සාදා සවි කරන ලදී.

සාදා නිම කරන ලද කර්මාන්ත උදුන් සංඛ්‍යාව : 3

ප්‍රතිලාභීන් :

1. පුෂ්පා කුමාරි මහත්මිය - ගලහිටියාගම
2. එච්.ඇම්. මංගල මහතා - ගලහිටියාගම
3. මහත්මිය - දළුපොතගම

ප්‍රතිලාභියා :	පුෂ්පා කුමාරි මහත්මිය, ගලහිටියාගම
පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව	4
කර්මාන්තය	රස කැවිලි නිෂ්පාදනය
කර්මාන්තය ආරම්භ කර වසර සංඛ්‍යාව	අවුරුදු 13
රස කැවිලි වර්ග	අළුවා, වැලිතලප, ආස්ථි
නිෂ්පාදනයට පාවිච්චි කල ලිප	ගල් තුනේ ලිප
නිෂ්පාදන අපහසුතා	ගිනි සැ ගිනි සැර වැළීම නිසා ලිප ලග සිටීමේ අපහසුතාවය, දර දුම් වැඩිකම නිසා හුස්ම ගැනීමේ අපහසුතාවය ර වැද

පුෂ්පා කුමාර් මහත්මියගේ පැරණි වැඩපල සහ ලිපි

අලුතෙන් සවි කරන ලද කර්මාන්ත ලිපි පිළිබඳ විස්තර

සවි කරන ලද කර්මාන්ත දර උදුන් වර්ගය	වැඩිදියුණු කරන ලද ගෘහාශ්‍රිත කර්මාන්ත උදුන (තනි ලිපි)
ලිපි නිමවනු ලැබූ කාලය	නොවැම්බර් 2016
ලිපි සැදීමට වැය වූ කාලය	දින 1
තාක්ෂණික සහාය	චිල්.පී. ලමාසේන මහතා IDEA ආයතනය
අවශ්‍ය වූ ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍යය	මැටි, ගඩොල්, වැලි, අළු, යකඩ ග්‍රෙටය
පුෂ්පා කුමාර් මහත්මියගේ දායකත්වය	මැටි, ගඩොල්, වැලි, අළු සහ අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍යය පිළියෙල කිරීමේදී ශ්‍රම දායකත්වය
ප්‍රතිලාභ	ගිනි සැර වැදීම සම්පුර්ණයෙන්ම පාහේ අඩුවී ඇත. එම නිසා ලිපි ප්‍රභව වැඩ කිරීම බෙහෙවින් පහසුවී ඇත. ආහාර සකස් කිරීමට ගතවන කාලය අඩකින් පමණ අඩුවී ඇත. දර පාවිච්චිය අඩකටත් වැඩි ප්‍රමාණයකින් අඩුවී ඇත., දේශීය අමුද්‍රව්‍යය යොදා ගැනීම නිසා ලිපි අළුත්වැඩියාව ලෙහෙසියෙන් හා ඉතා අඩු වියදමකින් කරගත හැකි වීම.

පුෂ්පා කුමාර් මහත්මියගේ අදහස්: අළුත් ලිපි හදා ගන්නට පස්සේ ගිනි සැර ඇඟට එන එක නැති තරම්, ඒ වගේම දුමත් අඩුයි. ගල් තුනේ ලිපේ කැවිලි හදද්දි එන ගිනි සැරයි දුමයි හින්දා හුස්ම ගන්නත් හරි අමාරු වුණා. දැන්ම වැඩ කරන්නත් ආස හිතෙනවා. දරත් යන්නේ ගොඩක්ම අඩුවෙන්, ඉස්සර දර කෑලි පහක් දැම්මනම්, දැන් කෑලි එකකින් දෙකකින් වැඩේ කරගන්න පුළුවන්. මම කලින් මේ වගේ ලිපක් දැකලා මටත් මේ වගේ ලිපක් හදා ගන්න පුළුවන්නම් කිය කියා ඉද්දි තමයි මේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ මගේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ලිපි හදලා දුන්නේ. මේ වැඩේ කරලා දුන්නට ඔය මහත්වරුන්ට ගොඩක් පිං !.

ව්‍යාපෘතිය යටතේ ස්ථාපිත කරන ලදී අනෙකුත් කර්මාන්ත උදුන්

වී.ඒ.මී. මංගල මහතාගේ කර්මාන්ත උදුන, ගලහිටියාගම ගම්මානය, පල්ලේපොල, නිෂ්පාදිත මූලික රසකැවිලි : වන්ඬු

අනුර වික්‍රමරත්න මහතාගේ කර්මාන්ත උදුන, හපුගස්සාය ගම්මානය, නාඋල, නිෂ්පාදිත මූලික රසකැවිලි : ගජ්ජුර්

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරම් සහ ප්‍රජා දායකත්වය

ඕනෑම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක සාර්ථකත්වයට ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්, උප ප්‍රජාවන් සහ ග්‍රාමීය උප ප්‍රජාවන්ගේ දායකත්වය වෙයි. හරිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ග්‍රාමීය ප්‍රජාය සහ ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා කේන්ද්‍රකොටගත් ව්‍යාපෘතියක් බැවින් සෑම ක්‍රියාකාරකමකම ඵලදායීතාවය, සාර්ථකත්වය සහ නිරසාර භාවය උදෙසා ප්‍රජාවගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. ග්‍රාමීය වශයෙන් වැඩසටහනේ සාර්ථකත්වයේ මිනුමක් ගැනීමට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතු කරුණු වන්නේ, ව්‍යාපෘතිය හරහා විකාශනය වූ විසඳුම් හා දැනුම, ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ සුභසිද්ධිය උදෙසා කොපමණ දුරකට දායක වූවාද යන්න සහ එකී විසඳුම් ඔවුන්ගේ ජීවන මට්ටම් උසස් කල හැකි ක්‍රියාකාරකම් ලෙස ඔවුන්ගේ අව්‍යාජ පිළිගැනීමට සහ සැලකිල්ලට භාජනය වූවාද යන කරුණු වෙයි. සෑම ග්‍රාමීය ක්‍රියාකාරකමක් සඳහාම ගලහිටියාගම, හපුගස්සාය සහ දළඹපොතගම යන ගම්මාන ත්‍රිත්වයේම ගැමි ප්‍රජාව දැක්වූ දායකත්වයන් සහ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වයෙන් පෙනී යන්නේ එම විසඳුම් සඳහා ඔවුන්ගේ ඇති දැඩි කැමැත්ත සහ ග්‍රාමීය වශයෙන් හරිත ග්‍රාම සංවර්ධනය වැනි විසඳුම් සඳහා ග්‍රාමීය වශයෙන් ඇති හිඬැස සහ අවශ්‍යතාවය වෙයි.

විවිධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ප්‍රජාවගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබිඹු කරන ඡායාරූප පෙළක් පහත දැක්වෙයි. පිරිමි සහ ගැහැණු දෙපාර්ශවයම ඉතාම හොඳ සහභාගිත්වයක් තිබූ අතර, කැපී පෙනෙන, පැසසුමට ලක්විය යුතු කාරණයක් වන්නේ සියළුම ක්‍රියාකාරකම් සඳහා කාන්තාවන් දැක්වූ දායකත්වය හා කැප කිරීම වෙයි.

ග්‍රාමීය මුළුතැන්ගෙවල් වැඩිදියුණු කිරීමේ සහ කාර්යක්ෂම කිරීමේ වැඩසටහන්

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන බලශක්ති ප්‍රභවය වන්නේ දුර සම්පතයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ජනගහණයෙන් සුළුතරයක් හැරුණුකොට 80% කට වැඩි පිරිසක් තවමත් ඉවුම් පිනුම් සඳහා දුර පාවිච්චියේ යෙදෙයි. දුර ඉතා පහසුවෙන් සපයාගත හැකි, විරල නොවන සම්පතක් වීමත්, ඉතා ලාභදායී ප්‍රභවයක් වීමත්, ප්‍රධාන බලශක්ති ප්‍රභවය ලෙස ඉදියෙන් සිටීමට හේතු වී ඇත. කෙසේ නමුදු වැඩිදියුණු කරන අන්ති දුර ලිපි හඳුන්වා දීම හැරුණුකොට, දුර බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ජාතික වශයෙන් සැලකිය යුතු නැඹුරුවක් තිබී නොමැත. ග්‍රාමීය ජනතාවගේ බහුතරයක් දුර පාවිච්චි කලද, අවිධිමත් සහ අකාර්යක්ෂම ලෙස දුර පාවිච්චියේ යෙදීම නිසා ආර්ථික, පාරිසරික වශයෙන් මෙන්ම සෞඛ්‍යයමය වශයෙන් විවිධ ගැටළුවලට මුහුණ පාන්නට වන අවස්ථා වීමටය. කාර්යක්ෂම සෞඛ්‍යාරක්ෂිත විසඳුම් පිළිබඳව ග්‍රාමීය වශයෙන් නිසි දැනුවත්කමක් හා ධාරිතාවයක් නොමැති වීම මීට ප්‍රධාන හේතු සාධක වෙයි.

ව්‍යාපෘතිය යටතේ වැඩිදියුණු කිරීමට සුදුසු ලෙස හඳුනා ගැනුණු අවිධිමත් මුළුතැන්ගෙවල්

දුර සඳහා තෙල් හා ගැස්වලට මෙන් විදේශ විනිමක් අවශ්‍ය නොවන අතර, විය පුනර්ජනනය කළ හැකි නිසා ක්ෂය වන සම්පතක් නොවේ. විනිසාම විය තිරසාර සංවර්ධනයකට දායක වේ. විදේශීය අර්බුදවලට හෝ බලපෑම්වලට ලක් නොවී බලශක්ති ස්වයං පාලනයක් ඇති කර ගැනීමටද එමඟින් අවස්ථාවක් සැලසේ. එහෙත් දුර අනිසි ලෙස පරිහරණයෙන් අහිතකර බලපෑම් රැසක් ඇති කරයි.

දුම්වල ප්‍රධාන අහිතකර රසායන ද්‍රව්‍යය	ඇතිවන රෝග
කාබන් මොනොක්සයිඩ්	පුප්පුසීය රෝග
කැල	ළය පිලිකා
කැලුද අංශුන්	කෂය රෝගය
මිනේන්	ස්වභාව නාල ආසාදිත රෝග, ඇස් රෝග, අඩු උපත් බර
ගොමල්හයිඩ්	

හිතකර පරිසරයක් සඳහා වාතයේ තිබිය යුතු කැලුද අංශුන් පවුර්ථ ප්‍රමාණය ඝන මීටරයකට මයික්‍රෝ ග්‍රෑම් 100කි. දුරවලින් ආහාර පිසින මුළුතැන්ගෙයක එය 1000 සිට 10000 ක් පමණ විය හැකිය. මෙම දුම් ප්‍රමාණය ආග්‍රහණය කිරීම, දවසකට සිගරට් 100ක් බීම හා සමානව හානිකර බව අනාවරණය වී ඇත.

ජාතික වශයෙන් ගත් කල ගෘහණියන් සහ ළමයින්, අවිධිමත් මුළුතැන්ගෙවල් සහ අනිසි දුර පාවිච්චිය නිසා ඇතිවන ගෘහස්ථ වායු දූෂණයෙන් වැඩිම පීඩාවකට ලක්වන කාණ්ඩය වෙයි. මුළුතැන්ගෙයි දුර දුම් දූෂණය ආශ්‍රිතව ඇතිවන රෝගාබාධ නිසා වසරකට ලෝකයේ කාන්තාවන් හා ළමුන් මිලියන 2ක් පමණ මරණයට පත්වන බව ලෝක සෞඛ්‍යය සංවිධානය අනාවරණය කරයි.

Idea ආයතනය මඟින් මෙහෙයවනු ලබන ග්‍රාමීය මුළුතැන්ගෙවල් වැඩි දියුණු කිරීමේ සහ කාර්යක්ෂම කිරීමේ වැඩසටහන මඟින් අඩු වියදම්, පහසු සහ සරල තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දෙමින්, ග්‍රාමීය ප්‍රජාව නිවැරදි සහ කාර්යක්ෂම දුර භාවිතයකට යොමු කරන අතර, එමඟින් ඔවුන්ගේ මුළුතැන්ගෙවල් පිරිසිදු, ආරක්ෂාකාරී සහ දුර දුම්වල ඇති විෂකාරක සංඝටක වන කාබන් මොනොක්සයිඩ් සහ ක්ෂුද්‍ර අංශු ප්‍රමාණය අවම සෞඛ්‍යාරක්ෂිත තත්ත්වයකට ගෙන ඒමට උත්සුක වෙයි.

රන්බණ්ඩා මහතාගේ වැඩිදියුණු කරන ලද මුළුතැන්ගෙය

රන්බණ්ඩා මහතාගේ වැඩිදියුණු කරන ලද මුළුතැන්ගෙය ප්‍රතිලාභියා පිළිබඳ විස්තරය

රන්බණ්ඩා මහතා, ගලුතිටියාගම ගම්මානයේ පදිංචි කරුවෙකි. ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදු කෙරුණු ගම්මානයේ අවිධිමත් මුළුතැන්ගෙවල් හඳුනා ගැනීමේ විමසුමක් මඟින් ඔහුගේ මුළුතැන්ගෙය වැඩි දියුණු කිරීමට තෝරා ගන්නා ලදී. මෙවැනි ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවශ්‍ය ගෙහිමියාගේ පූර්ණ අනුමැතිය රන්බණ්ඩා මහතා විසින් ලබා දෙන ලදී. ක්‍රියාකාරකම සඳහා රන්බණ්ඩා මහතාගේ ශ්‍රමය ඉතා ක්‍රියාකාරීව යෙදවීම, මෙවැනි වැඩිදියුණුවක ඇති වැදගත්කම හා ඊට ඇති අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කිරීමකි.

රන්බණ්ඩා මහතාගේ බිරිඳගේ අදහස්

ඉස්සර උයද්දි දුම ඔක්කොම එන්නේ ගේ ඇතුළට, ඒක හි න්දා වැඩ කරන්න අමාරැයි මෙතැන,ගෙදර ඇතුළේ ඉන්න අයටත් අමාරැයි හුස්ම ගන්න. මේ වගේ ලිප හයි කරලා තිබුණේ නැ. විමිණියක් තිබ්බෙන් නෑ ඉස්සර. කුස්සිය දියුණු කරාට පස්සේ දැන්නම් වැඩ කරගන්න හරි ලේසියි, හුස්ම ගන්නත් කිසිම අමාරැවක් නෑ.

සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය : තල් ගොඩ ආශ්‍රිත භාණ්ඩ

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ, සාම්ප්‍රදායික දැනුම කරලියට ගෙනවිත්, වඩාත් ප්‍රායෝගිකව සහ ඵලදායී ලෙස යෙදවීම සහ ප්‍රජාව අතර බෙදා හදා ගැනීම සහ සංරක්ෂණයට මඟ පෑදීම තවත් එක් අරමුණකි. සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය, ඉන් ඉක් ප්‍රයත්නයකි, තල් ගොඩ ආශ්‍රිත භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයෙහි ප්‍රවර්ධනය උදෙසා පුහුණු වැඩිමුළු ගලනිටියාගම ගම්මානයෙහි ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ ගම්මානයේම සිටින සම්පත් දායකයින් පුහුණු කරන්නන් ලෙස වැඩසටහනට සම්බන්ධ වීම වෙයි. මෙම පුහුණු කිරීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නව නිෂ්පාදකයින් කිහිප දෙනෙක් බිහිවී තිබෙයි.

බිම්මල් වගාව අතිරේක ආදායම් මාර්ගයක් ලෙස

මිනිසා අතර අතීතයේ සිටම බිම්මල් අනුභවයට පුරුදු වී සිටි බවට සාක්ෂි ඇත. ස්වාභාවික පරිසරයේ ගස් කොටන් සහ බෙන වැනි ස්ථානවල නිරන්තරයෙන් හට ගන්නා බිම්මල් මෙලෙස ආහාරයට ගන්නා ලදී. ස්වාභාවිකව හටගන්නා සෑම බිම්මල් විශේෂයක්ම අනුභවයට සුදුසු නැති බවද මිනිසා විසින්ම අත්දැකීමෙන් හඳුනා ගන්නා ලදී. බිම්මල්, අතිශය ප්‍රති ආහාරයක් වීමත් ඉතාම ගුණ සම්පන්න ආහාරයක් වීමත් එය ප්‍රචලිත වීමට ප්‍රධානතම හේතුවකි. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ බිම්මල් වගාව සරල සහ වාසිදායක ගෘහ මට්ටමෙන් පවත්වාගෙන යා හැකි වගාවක් ලෙස වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. බිම්මල් වගාවට අවශ්‍ය සරල තාක්ෂණික පසුබිමත්, ඒවා සතු ඉහළ පෝෂණ අගයත්, සෞඛ්‍යයමය ප්‍රතිලාභ සහ රසය හතු වගාවේ ඉල්ලුම වැඩි වීමත්, ගෘහ කර්මාන්තය ලෙස ප්‍රවර්ධනයට බලපා ඇත. ලංකාවේ වගාවෙහි ජනප්‍රියම හතු වර්ගය ලෙස ඔයිස්ටර් බිම්මල් නම් කළ හැකිය. එම වර්ගය වගා කිරීමට ඇති සරල තාක්ෂණය, වගාවට අවශ්‍ය සම්පත් පහසුවෙන් සපයාගත හැකි වීම, උචිත දේශගුණික තත්ත්වයන් හා කෙටි කලකින් ආදායම් ඉපයිය හැකි වීමත්, මෙම බිම්මල් විශේෂය වැඩි වශයෙන් වගා කිරීමට හේතු වී ඇත. එකී කරුණු කෙසේ වුවද, මෙවැනි සරල ආදායම් මාර්ග පිළිබඳ දැනුම එක සේ ග්‍රාමීය ජනතාව වෙත ගලා නොයයි. හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ බිම්මල් මගාව පිළිබඳ ධාරිතාවය වර්ධනය තුළින් බිම්මල් ව්‍යවසායකයන් කිහිපදෙනෙකු ගම්මාන තුනේම බිහි කරන ලදී.

බිම්මල් වගා පුහුණු සහ ආදර්ශන පිහිටුවීමේ අරමුණු :

- වස විස නැති, සෞඛ්‍යදායී ආහාරයක් ලෙස බිම්මල් ප්‍රචලිත කිරීම
- බිම්මල් වගාව ගෘහාශ්‍රිත කර්මාන්තයක් ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- සරල අතිරේක වගාවන් හඳුන්වා දීම තුළින් කෘෂිකාර්මික ඵලදායීතාවය වර්ධනය කොට දේශගුණික බලපෑම් වැනි බාහිර බලපෑම්වලට අනුහුරු විය හැකි ලෙස ග්‍රාමීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම.

ධාරිතා වර්ධන සහ පුහුණු වැඩසටහන් ගණන : 3 (ගලනිටියාගම -1, හපුගස්යාය -1, දළපොතගම -1)
 ආදර්ශන ලෙස ගොඩ නැගූ ගෘහාශ්‍රිත බිම්මල් නිෂ්පාදන ඒකක ගණන :5 (ගලනිටියාගම -2, හපුගස්යාය -1, දළපොතගම-2)

මී මැසි පාලනය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සහ ආදර්ශන

**ගාමිණී මහතාගේ බිම්මල් ඒකකය
ප්‍රතිලාභියා පිළිබඳ විස්තරය**

ගාමිණී මහතා, ගලහිටියාගම පදිංචිකරුවෙකි. ඔහු වගාව පිළිබඳ දැන සිටි අයෙකු නොවෙයි. ව්‍යාපෘතිය හරහා ලබාදුන් දැනුම ආධාරයෙන් ඔහු, බිම්මල් වගාව කර්මාන්තයක් ලෙස අරඹන ලදී. ඔහු ඔහුගේ බිරිඳ හා එක්ව තමාගේම ශ්‍රමයෙන් සහ වියදමින් බිම්මල් නිවසක් තනා ගන්නා ලදී. මේවනවිට හොඳ වාසිදායක ගෘහ කර්මාන්තයක් ලෙස මෙය පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ඔහුගේ කැපවීම සහ දැඩි උනන්දුව සැලකිල්ලට ගෙන ව්‍යාපෘතිය හරහා ඔහුට ස්ථිර බිම්මල් ඒකකයක් තැනීමට අවශ්‍ය වියදමෙන් කොටසක් සපයන ලදී.

ගාමිණී මහතාගේ අදහස් : බිම්මල් වගාව ගැන මම කලින් දැනගෙන තිටියේ නැතැ. මේ ව්‍යාපෘතිය හිතදා තමයි මම වගාව ගැන ඉගෙන ගත්තේ. ඒ කරලා මම වැඩේ පටන් ගත්තා. ඉස්සෙල්ලාම අර වැඩියේ තමයි බිම්මල් අඩුක් කරේ. පස්සේ අපි බිම්මල් නිවසක් හදා ගත්තා, තව පැකට් දාගන්න. දැන් මේකෙන් හොඳ ආදායමක් ගන්න තැනට ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. වැඩේ තව දියුණු කරගන්න තමයි බලාපොරොත්තුව.

**රත්පති මහත්මියගේ බිම්මල් ඒකකය
ප්‍රතිලාභියා පිළිබඳ විස්තරය**

රත්පති මහත්මිය, දළුපතගම ගම්මානයේ පිදිංචි කරුවෙකි. ඇය හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන සමිතියේ සභාපතිනිය වන අතර, ව්‍යාපෘතියේ සෑම කටයුත්තකදීම ක්‍රියාකාරීව සහභාගී වූ අයෙකි. ඇයද බිම්මල් වගාව පිළිබඳ දැනුම ලබා ගැනීමත් සමඟම, ඇයගේ සහ පවුලේ ශ්‍රමයෙන් බිම්මල් නිවසක් තනා උනන්දුවෙන් වගාව කරගෙන යන අයෙකි.

රත්පති මහත්මියගේ අදහස් : අපි මොනවත්ම නොදැන තිටියේ දැනුම අතින්. ලබාගත් දැනුමත් එක්ක බිම්මල් නිෂ්පාදනය ඉදිරියටම කරගෙන යන්න තමයි බලාපොරොත්තුව. මොකද මේක අපිට අමතර ආදායමක්නේ. අපේ වගේ දුප්පත් ගම්මාන තෝරාගෙන මෙවැනි දැනුම දීම සම්බන්ධයෙන් අපි ස්තූතිවන්ත වෙනවා.

නාස්තිය අඩු කරන සහ ආර්ථිකය සවිමත් කරන ආහාර විජලනය

නවතම දත්තවලට අනුව, ශ්‍රී ලාංකීය චළවළු/පළතුරු නිෂ්පාදනයෙන් 30%කට අධික ප්‍රමාණයක් නාස්තියට ලක් වෙයි. චළවළු සහ පළතුරු අවිධිමත් ලෙස ගබඩා කිරීම, ඇසුරුම්කරණය සහ ප්‍රවාහනය නිසා මෙවැනි විශාල නාස්තියක් ඇති වෙයි. විශේෂයෙන් වන්නේ මෙම පාඤ්ච වෙළෙන්දන් හට නොව නිෂ්පාදකයා සහ පාරිභෝගිකයන් හට වීද දරා ගැනීමට සිදු වීමයි. චළවළු සහ පළතුරු වාරයට අස්වැන්නේ අතිරික්තයක් සමඟ ගොවියන් හට චිතරම් වාසිදායක මිලකට අලෙවි කරගත නොහැකි වෙයි. කෙසේ නමුදු අස්වැන්න අඩු වාරයේදී වැඩි ඉල්ලුමක් සහිතව වැඩි මිලකට තම නිෂ්පාදන අලෙවි කරගත හැකි වුවත්, ප්‍රායෝගිකව ඊට ඇති හැකියාව ඉතා අඩුය. මෙහි වාණිජමය පැනකඩ පසෙකට තබා බලන විට දක්නට ඇති තවත් කාරණයක් වන්නේ, පළතුරු වාරයට ග්‍රාමීය වශයෙන් පෝෂ්‍ය ගුණයෙන් අනුන් වූ කොස්, දෙල්, අඹ වැනි පළතුරු විශාල වශයෙන් අපතේ යන බවයි. මෙකී කරුණු සලකා බැලීමේදී මෙම නාස්තිය අවම කර, චළවළු සහ පළතුරු අවාරයේදීද පරිභෝජනයට ගත හැකි පරිද්දෙන් කල් තබා ගැනීමේ විජලන ක්‍රමවේදයන් සඳහා ජාතික වශයෙන් හොඳ විභවයක් පවතී. නිසි පාලක තත්ත්ව යටතේ චළවළු සහ පළතුරු වියළීම කිරීමෙන් 80% - 90% ප්‍රමාණයක ජලය ඉවත් කරගත හැකි අතර, ගුණාත්මක බව, රසය, පැහැය සහ සුවඳ හොඳම මට්ටමක තබා ගත හැකි වෙයි. හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ආහාර විජලනය හඳුන්වාදීමේ ප්‍රධාන අරමුණු

- පරිසර හිතකාමී ආහාර විජලනය ක්‍රමවේදය හඳුන්වා දීම තුළින්, දේශගුණික විපර්යාසයන්හි අහිතකර බලපෑම් හමුවේ ඊට අනුකූල විය හැකි පරිද්දෙන් ග්‍රාමීය ආහාර සුරක්ෂිතතාවය ශක්තිමත් කිරීම.
- කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාවය වැඩි කිරීම.
- ආර්ථිකය සවිමත් කල හැකි ග්‍රාමීය කර්මාන්තයක් ලෙස, ආහාර විජලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

ආහාර විජලනය පුහුණු වැඩමුළුව - 21/06/2016

ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අනෙකුත් වැඩසටහන්

වැසි ජල වික්‍රම කිරීමේ ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

ව්‍යවසායකත්ව පුහුණු වැඩසටහන 28.02.2017

සූර්යබල විශුද්ධ ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධනය පිළිබඳ පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන විසඳුම් ප්‍රජාව කරා ජාතික වශයෙන් ගෙන යෑමෙහිලා ඊට අදාල රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන්ට විශාල කාර්යභාරයක් ඇත. වර්තමානයේ සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ඇති ප්‍රධාන මාතෘකාවක් වන තිරසාර සංවර්ධනය, තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක හා දේශගුණික විපර්යාසයන් සම්බන්ධයෙන් අන්තර්ජාතික සම්මුතිය සැලකිල්ලට ගත් කළ ඒවා සපුරාලිය හැකි ග්‍රාමීය සංවර්ධන විසඳුමක් ලෙස හරිත ග්‍රාම සංකල්පය හැඳින්විය හැකිය. එනමුදු මෙම සංකල්පය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී ඇතුළත් වීමට නම්, මෙම විසඳුම්වලින් ලඟා කරගත හැකි ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව විවිධ මට්ටම්වල පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම අත්‍යවශ්‍යය කාරණයකි.

ප්‍රාදේශීය පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම 16/07/2015

ජාතික පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම 22/11/2015

දේශගුණික විපර්යාස සම්මුති සහ විසඳුම් පිළිබඳ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන දැනුවත් කිරීම 22/01/16

ජගත් පරිසර දින සැමරුම 05/06/16

1වන තිරසාර සංවර්ධන කටයුතු සඳහා පළාත් සාකච්ඡාව මධ්‍යම පළාත 27/06/16

ව්‍යාපෘති ප්‍රගති සමාලෝචනය මාතලේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය 29/11/2016

ග්‍රාමීය ප්‍රජා නායකයන් දැනුවත් කිරීම 31/01/17

පල්ලේපොල ප්‍රාදේශීය ලේකම් සමඟ සාකච්ඡාව 06/05/17

පරිසර නායකයින් දැනුවත් කිරීම 31/08/16

5 වන ආසියා පැසිෆික් දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තනය පිළිබඳ සංසදය 17/10/16

දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මේලය - COP 21 පැරිස් නුවර,

දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සමුළුව - COP22 මොරොක්කෝ

ව්‍යාපෘතියේ තිරසාරත්වය

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ වැඩසටහන් සඳහා ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ ලැබුණු පිළිගැනීම, එක් විසඳුම්වල ඵලදායිතාවය තහවුරු කිරීමකි. විවිධ ක්‍ෂේත්‍රයන් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වූ සරළ අඩු වියදම් සංවර්ධන විසඳුම් හරහා ගම්මාන තුනේම ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් මෙන්ම ග්‍රාමීය පවුල් ඒකක පෙරට වඩා ශක්තියක් පෙන්නුම් කරමින් පවත්වාගෙන යයි.

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන සැලසුම්, විසඳුම් හා බද්ද වූ සරළ, අඩු වියදම්, පරිසර හිතකාමී, ප්‍රජාවගේ අවශ්‍යතා ප්‍රමුඛ කරගත් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශය, මෙම වැඩසටහනේ තිරසාරභාවය තහවුරු කරන ප්‍රධාන සාධකයන් වේ. ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිලාභීන් හා බැඳුණු සාර්ථකත්ව කටා ඊට කදිම සාක්ෂි සපයයි.

ගෝලීය වශයෙන් විශාල ප්‍රශ්නයක් වන දේශගුණික විපර්යාස හා ඊට අනුබද්ධ අහිතකර බලපෑම් හමුවේ ග්‍රාමීය ප්‍රජාව ඉතාමත් අසරණභාවයට පත්විය හැකි බව අමතුවෙන් කිව යුතු කරුණක් නොවේ. මානව ක්‍රියාකාරකම් හරහා වායුගෝලයට මුදා හැරෙන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් වැනි හරිතාගාර වායු ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ දැමීමට සහ දේශගුණික විපර්යාස ඇති කිරීමට බලපා ඇත. මෙම බලපෑම් හමුවේ හැඟී සිටීමට නම් අහිතකර බලපෑම් අවම වන පරිද්දෙන් ඊට අනුගත වීමට අවශ්‍ය ධාරිතාවයක් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් තුළ වර්ධනය කළ යුතු වෙයි. එසේම නව්‍ය

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථකව කිරීමෙහිලා විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය

හරිත ග්‍රාම සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා විවිධ රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය ඉමහත්ය. ඔවුනට අපගේ විශේෂ ස්තූතිය පුද කරන්නෙමු. මෙම ක්‍රියාකාරකම් ඉදිරියටත් ශක්තිමත්ව තිරසාර අයුරින් පවත්වාගෙන යෑමට ඔවුන් තවදුරටත් උත්සුක වේ යැයි අපගේ විශ්වාසයයි. ව්‍යාපෘතිය සඳහා පාර්ශවකරුවන් විශාල සංඛ්‍යාවකගේ දායකත්වය ලැබුණු අතර, ඉන් කැපී පෙනෙන සහායක් දුන් අය සඳහන් කළ යුතු වෙයි.

ඩී. පී. කුමාරසිරි මහතා, දිසාපති මාතලේ, මාතලේ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය
සජීවා විතානගේ මහත්මිය, සැලසුම් අධ්‍යක්ෂ, මාතලේ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය
ඩබ්. එම්. ආනන්ද මහතා, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, පල්ලෙපොල
නිශාන්ත කරුණාතිලක මහතා, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, නාලල
චමින්ද වික්‍රමසිංහ, රජ්‍ය නොවන සංවිධාන සම්බන්ධීකාරක, මාතලේ
ලයනල් පෙරේරා මහතා, අරුණාළු ප්‍රජා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, මාතලේ

පූජ්‍ය ගලහිටියාගම ධර්මරතන හිමි, රන්ගිරි තාක්ෂණ පුහුණු මධ්‍යස්ථානය, මානින්ගමුව මහා විහාරය, පල්ලෙපොල

ආර්ථික සංවර්ධන නිලධාරීන්, ගලහිටියාගම, හපුගස්සාය, දිඹුල්ලගමුව

සමෘද්ධි නිලධාරීන්, ගලහිටියාගම, හපුගස්සාය, දිඹුල්ලගමුව කෘෂි පර්යේෂණ නිලධාරී සහායක (කෘ.ප.නි.ස.) නිලධාරීන් ගලහිටියාගම, හපුගස්සාය, දිඹුල්ලගමුව

ග්‍රාම නිලධාරී තුමා , ගලහිටියාගම
ග්‍රාම නිලධාරී තුමා , හපුගස්සාය
ග්‍රාම නිලධාරී තුමා, දිඹුල්ලගමුව
පවුල් සෞඛ්‍යය නිලධාරිනිය , දිඹුල්ලගමුව
විද්‍යා මධ්‍යස්ථානය, මාතලේ
විද්‍යා මධ්‍යස්ථානය, උකුවෙල රන්ජිත් සේනාරත්න මහතා, ශ්‍රී ලංකා ගොවි ජාලය
එස්.ජේ.එස්. කරුණාරත්න මහතා, ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, කිලිනොච්චිය
කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව (අපනයන කෘෂිකර්ම, මාතලේ)
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය, පල්ලෙපොල
මධ්‍යම පළාත් සභාව